

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК
Андеррайтинг қўмитаси мажлисининг
20__ йил «__» ____даги
№ ____ – сонли
Баённомаси билан
«ТАСДИҚЛАНГАН»

ЕР УСТИ ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИ СУҒУРТА ҚИЛИШ
ҚОИДАЛАРИ

(УМУМИЙ СУҒУРТА СОҲАСИНИНГ 3-СИНФИ)

Тошкент, 20__

МУНДАРАЖА

1-бўлим. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР	3
2-бўлим. АСОСИЙ ТУШУНЧА ВА ТАЪРИФЛАР	3
3-бўлим. СУЎУРТА СУБЪЕКТЛАРИ ВА СУЎУРТА ШАРТНОМАЛАРИНИ ТУЗИШ БЎЙИЧА ЧЕКЛОВЛАР	4
4-бўлим. СУЎУРТА ОБЪЕКТЛАРИ	5
5-бўлим. СУЎУРТА ҲОДИСАЛАРИ	6
6-бўлим. СУЎУРТА ҲОДИСАЛАРИДАН ИСТИСНОЛАР	6
7-бўлим. СУЎУРТА СУММАСИ	8
8-бўлим. ТАРИФЛАР (СТАТИКАЛАР) ВА СУЎУРТА МУКОФОТИНИ ТЎЛАШ ТАРТИБИ	10
9-бўлим. СУЎУРТА ДАВРИ, МАКСИМАЛ (МИНИМАЛ) СУЎУРТА МУДДАТИ	13
10-бўлим. СУЎУРТА ШАРТНОМАСИНИ ТУЗИШ ТАРТИБИ	14
11-бўлим. СУЎУРТА ШАРТНОМАСИНИНГ КУЧГА КИРИШИ ВА АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ	15
12-бўлим. СУЎУРТА ШАРТНОМАСИНИ БЕКОР ҚИЛИШ	16
13-бўлим. СУЎУРТА ШАРТНОМАСИНИНГ ТУГАТИЛИШИ	16
14-бўлим. ТОМОНЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ	17
15-бўлим. СУЎУРТА ДАЪВОЛАРИНИ КЎРИБ ЧИҚИШ ТАРТИБИ	19
16-бўлим. СУЎУРТА ҚОПЛАМАСИНИ ТЎЛАШ МИҚДОРЛАРИ ВА ТАРТИБИ	21
17-бўлим. СУБРОГАЦИЯ	24
18-бўлим. ТОМОНЛАРНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ	25
19-бўлим. ФОРС-МАЖОР	25
20-бўлим. БОШҚА ШАРТЛАР	25
21-бўлим. НИЗОЛАРНИ КЎРИБ ЧИҚИШ ТАРТИБИ	26
ИЛОВАЛАР	27

1-бўлим. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1.1. Ушбу Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш қоидалари (кейинги ўринларда матнда «Қоидалар» деб юритилади) Ўзбекистон Республикасининг суғуртани тартибга солувчи қонун ҳужжатларига мувофиқ ишлаб чиқилган ва «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК суғурта компаниясининг (кейинги ўринларда матнда «Суғурталовчи» деб юритилади) ер усти транспорт воситаларини (ТВ) ихтиёрий ва мажбурий суғурта қилиш бўйича асосий шартларини белгилайди.

Ушбу Қоидаларга мувофиқ Суғурталовчи ер усти транспорт воситаларини суғурта қилишнинг аниқ турлари бўйича алоҳида Суғурта қоидаларини ишлаб чиқиш ва қўллашга, улар асосида ер усти транспорт воситаларини суғурта қилишнинг аниқ шартномаларини ишлаб чиқиш ва тузишга ҳақли.

Мажбурий суғуртани ўтказишда ушбу Қоидалар суғуртанинг ушбу синфини тартибга солувчи қонун ҳужжатларида назарда тутилган шартларга зид бўлмаган қисмида қўлланилади.

1.2. Ушбу Қоидалар асосида Суғурталовчи жисмоний ва юридик шахслар (кейинги ўринларда матнда - Суғурта қилдирувчилар) билан суғурта шартномалари тузади, уларнинг шартлари суғурта шартномасининг амал қилиш даврида ва ҳудудида Суғурта қилдирувчининг ёки Шартномада кўрсатилган бошқа шахснинг (Наф олувчининг) транспорт воситаси йўқолган ёки шикастланган тақдирда суғурта тўловларини таъминлайди.

2-бўлим. АСОСИЙ ТУШУНЧАЛАР ВА ТАЪРИФЛАР

2.1. Ушбу Қоидаларда фойдаланиладиган асосий тушунчалар ва таърифлар:

Суғурта шартномаси - ёзма битим бўлиб, унга кўра суғурталовчи суғурта ҳодисаси юз берганда суғурта товонини (суғурта суммасини) олиш ҳуқуқига эга бўлган Суғурта қилдирувчига ёки Наф олувчига тўлаш мажбуриятини олади.

Суғурта полиси - суғурта шартномаси тузилганлиги ва Суғурталовчининг ушбу Қоидалар шартларига мувофиқ суғурта товонини тўлаш бўйича мажбуриятлари кучга кирганлиги фактини тасдиқловчи ва Суғурта қилдирувчига у суғурта мукофотини ёки унинг биринчи қисмини Суғурталовчига тўлаганидан кейин бериладиган (электрон) ҳужжат.

Суғурта суммаси - суғурта шартномаси бўйича Суғурталовчининг Суғурта қилдирувчи олдидаги мажбуриятларининг чекланган ҳажмини ифодаловчи, суғурта шартномаси билан белгиланадиган пул маблағлари суммаси.

Суғурта мукофоти - Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи суғурта шартномасида белгиланган тартибда ва муддатларда Суғурталовчига тўлаши шарт бўлган суғурта ҳақи.

Суғурта тўлови - суғурта шартномасида келишилган суғурта ҳодисаси юз берганда Суғурта қилдирувчига (Наф олувчига) суғурта суммаси доирасида тўланадиган пул маблағлари.

Наф олувчи - Суғурта қилдирувчи томонидан суғурта шартномаси бўйича суғурта тўловларини олиш учун тайинланган жисмоний ёки юридик шахс.

Ҳайдовчи - агар шартномада бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, ҳайдовчилик гувоҳномасига эга бўлган ва суғурталанган транспорт воситасининг (бундан буён матнда транспорт воситаси деб юритилади) эгаси бўлган ёки суғурталанган транспорт воситасини бошқариш учун транспорт воситаси эгасининг ёзма рухсатномасига (ишончномасига) эга бўлган ва суғурта шартномасида кўрсатилган шахс.

Транспорт воситалари (ТВ) - енгил автомобиллар, юк автомобиллари, ихтисослаштирилган автомобиллар, автобуслар, троллейбуслар, трамвайлар, мототранспорт, тракторлар, ўзюрар машиналар ва механизмлар ва бошқалар, двигател билан жиҳозланган темир йўл ҳаракатланувчи таркибидан ташқари, ишлаб чиқарувчи заводнинг комплектациясида йўловчилар, йўловчиларга ҳамроҳлик қилувчи багаж ва юкларни ташиш учун фойдаланиладиган тиркамалар (ярим тиркамалар ва бўшатгичлар).

Суғурталанган ТВ - суғурта шартномаси тузилган транспорт воситаси.

Қўшимча ускуналар - ТВга доимий бириктирилган, унинг завод комплектациясига кирмайдиган механизмлар, қурилмалар, мосламалар, приборлар ва бошқа ускуналар.

Ўғирлашга қарши қурилма (ҚҚ) - механик ёки электрон қурилма бўлиб, у ишчи (уланган) ҳолатда махсус воситаларни қўлламасдан ТВни ўғирлаш (ўғирлаш) га йўл қўймайди ёки ТВ билан рухсатсиз операциялар ҳақида сигнал беради.

Суғурталанган ТВда сақланаётган багаж - ТВда сақланаётган маданий-маиший буюмлар, шахсий буюмлар.

Суғурта даври - суғурта шартномаси амал қиладиган вақт даври. Суғурталовчи суғурта полисида кўрсатилган суғурта даврида юз берган суғурта ҳодисалари бўйича мажбуриятларни ўз зиммасига олади. Суғурта даври қатъий равишда суғурта шартномаси билан белгиланади.

Суғурта ҳудуди - суғурта шартномасида кўрсатилган муайян ҳудудни англатади, бу ерда ТВ суғурта ҳимояси билан таъминланади.

Франшиза - Суғурталовчининг зарар миқдори маълум миқдордан ошмаган тақдирда, ушбу зарар суғурта ҳодисаси сифатида тан олинмаганлиги сабабли ҳар қандай тўловлардан озод этилиши. Франшиза суғурта суммасига нисбатан фоиз ҳисобида ёки қатъий суммада белгиланиши мумкин ва шартли ҳамда шартсиз франшизаларга ажратилади. Шартли франшизада Суғурталовчи франшиза миқдоридан ошмайдиган зарар учун жавобгарликдан озод қилинади. Шартсиз франшизада Суғурталовчининг жавобгарлиги франшизани чегириб ташлаган ҳолда зарар миқдори билан белгиланади.

Қўпол қоидабузарлик - Суғурта қилдирувчи ёки унинг вакили томонидан қуйидагилар оқибатида йўл-транспорт ҳодисаси содир этилиши: темир йўл кесишмасидан ўтиш қоидаларини бузиш; светофорнинг тақиқловчи сигналига амал қилмаслик; транспорт воситасининг ҳаракатланиш йўналишини ўзгартириш қоидаларини бузиш; қувиб ўтиш қоидаларига риоя қилмаслик; тезликни ошириш.

3-бўлим. СУҒУРТА СУБЪЕКТЛАРИ ВА СУҒУРТА ШАРТНОМАЛАРИНИ ТУЗИШ БҲЙИЧА ЧЕКЛОВЛАР

3.1. Ушбу Қоидаларга кўра, Суғурталовчи билан транспорт воситаларини суғурта қилиш шартномасини тузадиган ва Суғурталовчига суғурта мукофотларини тўлайдиган, тўлиқ фуқаролик муомала лаёқатига эга бўлган маҳаллий ва хорижий юридик шахслар, шунингдек жисмоний шахслар - Ўзбекистон Республикаси резидентлари, норезидентлар ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Суғурталанувчилар ҳисобланади.

3.2. «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚҚ суғурта компанияси ушбу Қоидалар бўйича Суғурталовчи ҳисобланади ва Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларига мувофиқ суғурта фаолиятини амалга оширади.

3.3. Қонун, бошқа ҳуқуқий ҳужжат ёки шартнома асосида Суғурталанган ТВ сақланишидан манфаатдор бўлган шахс Наф олувчи бўлиши мумкин. Суғурта қилдирувчининг ушбу суғурта Қоидаларида кўрсатилган мажбуриятлари Наф олувчига ҳам тенг равишда татбиқ этилади.

3.4. Муомалага лаёқатсиз ёки 18 ёшга тўлмаган жисмоний шахслар, банкротлик ва тугатиш босқичида бўлган тўловга қобилиятсиз юридик шахслар, шунингдек қонун ҳужжатларига мувофиқ Суғурталовчи томонидан суғурта маҳсулотининг мақсадли сегментига киритилмаган шахслар билан суғурта шартномалари тузилмайди.

4-бўлим. СУҒУРТА ОБЪЕКТЛАРИ

4.1. Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчининг Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига зид бўлмаган, ТВга эгалик қилиш, ундан фойдаланиш, уни тасарруф этиш ва ундан фойдаланиш вақтида унинг йўқолиши ва шикастланиши билан боғлиқ мулкый манфаатлари суғурта объектлари ҳисобланади.

4.2. Ушбу Қоидаларга мувофиқ тегишли стандартлар, техник фойдаланиш қоидалари, ишлаб чиқарувчи заводларнинг йўриқномалари ва бошқа норматив-техник ҳужжатлар талабларига жавоб берадиган ТВ суғурта қилиниши керак.

5-бўлим. СУҒУРТА ҲОДИСАЛАРИ

5.1. Суғурта шартномасида назарда тутилган, суғурта даврида юз берган, Суғурталовчининг Суғурта қилдирувчига (Наф олувчига) суғурта тўловини амалга ошириш мажбурияти юзага келадиган, ҳақиқатда юз берган воқеа суғурта ҳодисаси ҳисобланади.

5.2. Қуйидагилар ушбу Қоидаларга мувофиқ суғурта ҳодисалари деб эътироф этилади:

5.2.1. Қуйидагилар оқибатида содир бўлган транспорт воситасининг ҳалокати ёки шикастланиши:

а) Йўл-транспорт ҳодисаси (бундан буён матнда ЙТХ деб юритилади) - суғурталанган транспорт воситаси ҳаракатланган ёки ҳаракатланмаганлигидан қатъи назар, йўл ҳаракати иштирокчиси сифатида суғурталанган транспорт воситаси билан содир бўлган ҳодиса (тўқнашув, афдарилиш, йиқилиш, урилиш ва бошқалар) ва унинг иштирокида транспорт воситасига моддий зарар етказилганлиги;

б) Ёнғин - очиқ аланга кўринишидаги ёнғин бўлиб, у ёниш ва ёнғин ўчоғидан ташқарига тарқалиш билан кечади;

Электр ускунада қисқа туташув содир бўлганда юзага келган иссиқлик таъсири ёки суғурталанган транспорт воситаси двигатели ичида алангаланиш, агар улар томонидан ишлаб чиқарилган аланга кейинчалик тарқалмаса, ёнғин сифатида кўриб чиқилмайди;

в) Портлаш - газ ва буғларнинг кенгайишига асосланган босим кучининг ҳалокатли намоён бўлиши (беқарор тизимнинг жуда тез кимёвий реакцияси);

г) Буюмларнинг урилиши - суғурталанган транспорт воситасига ҳар қандай буюмларнинг урилиши ёки тушиши натижасида шикаст етказилиши ёки суғурталанган транспорт воситасининг нобуд бўлиши (шу жумладан олд ойна ва/ёки эшик ойналарининг шикастланиши);

д) Табиий офатлар - суғурталанган ТВга моддий зарар етказиши мумкин бўлган ҳалокатли табиий ҳодисалар ва жараёнлар (зилзила, вулқон отилиши, сув тошқини, довул, цунами, сел ва бошқалар);

Ушбу Қоидаларнинг 5.2.1-бандида кўрсатилган ҳодисаларнинг содир бўлиши натижасида юзага келган шикастланишлар туфайли асос металининг деформациясиз кузовнинг битта детали лок-бўёқ қопламасининг шикастланиши суғурта ҳодисаси ҳисобланмайди;

э) учинчи шахслар томонидан ТВга қасддан ёки ғаразли ниятда моддий зарар етказиш (ўт қўйиш, бузиш, шикаст етказиш ва ҳ.к.). Ушбу ҳаракатлар ваколатли органлар томонидан тасдиқланган бўлиши керак;

5.2.2. Қуйидагилар натижасида содир бўлган транспорт воситасини ўғирлаш:

а) Олиб қочиш - суғурталанган транспорт воситасини ўғирлаш мақсадисиз қонунга хилоф равишда эгаллаш. Фойдаланиш муддати 2 йилгача бўлган мамлакатимизда ишлаб чиқарилган, шунингдек, фойдаланиш муддати 3 йилгача бўлган чет элда ишлаб чиқарилган ТВлар, агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, «Олиб қочиш» хавфи бўйича суғурталашга қабул қилинади.

б) Ўғирликлар - суғурталанган ТВни ёки унинг асбоб-ускуналарини, унинг бутлигига кирувчи қисмларини ва/ёки эҳтиёт қисмларини қулфлаш қулфлари ва элементларини бузиш йўли билан яширинча ўғирлаш;

в) Талончилик - суғурталанган ТВни ёки унинг асбоб-ускуналарини, унинг бутлигига кирувчи қисмларини ва/ёки эҳтиёт қисмларини қулфловчи қулфлар ва элементларни бузиш йўли билан очикдан-очик талон-торож қилиш;

г) Босқинчилик - ҳаёт ва соғлиқ учун хавфли бўлган зўрлик ишлатиб ёки шундай зўрлик ишлатиш билан кўрқитиб, суғурталанган ТВни ёки унинг таркибига кирувчи асбоб-ускуналарни, қисмларни ва (ёки) эҳтиёт қисмларни ўғирлаш мақсадида ҳужум қилиш.

5.3. Қўшимча тўлов учун Суғурта шартномаларида ушбу Қоидаларнинг 5.2.2-бандида кўрсатилган ҳодисалар юз бериши натижасида олинган шикастланишларни бартараф этиш бўйича таъмирлаш-тиклаш ишларини бажариш туфайли суғурталанган транспорт воситасининг ҳақиқий қиймати камайиши натижасида транспорт воситасининг товар тури йўқотилганда суғурта тўлови назарда тутилиши мумкин. Бунда лок-бўёқ қопламасининг ҳар қандай шикастланиши суғурта ҳодисаси деб эътироф этилади.

«ТВнинг товар кўринишини йўқотиш» таваккалчилиги бўйича беш ва ундан ортиқ йил ишлатилган, шунингдек илгари кузов таъмирланган, шу жумладан бўялган ТВлар суғуртага қабул қилинмайди.

5.4. Суғурталовчи ва Суғурта қилдирувчининг ўзаро келишувига кўра Суғурта шартномаси барча суғурта ҳодисалари бўйича ҳам, уларнинг ҳар қандай комбинацияси бўйича ҳам Суғурталовчининг мажбуриятларини назарда тутиши мумкин.

6-бўлим. СУГУРТА ҲОДИСАЛАРИДАН ИСТИСНОЛАР

6.1. Қуйидагилар оқибатида юз берган ҳодисалар суғурта ҳодисалари деб эътироф этилмайди:

а) ТВнинг табиий эскириши, шу жумладан унинг алоҳида деталлари ва узеллари;

б) ишлаб чиқарувчи заводнинг ишлаб чиқаришдаги яроқсизлиги ёки тиклаш таъмирида йўл қўйилган яроқсизлик;

в) қатнов қисмининг нотекислиги ёки ёмон ҳолати, ўткир предметларга урилиш натижасида шиналарнинг шикастланиши, агар уларнинг шикастланиши ТВнинг ҳалок бўлишига ёки шикастланишига олиб келмаган бўлса;

г) Суғурталанувчининг суғурталанган ТВни жорий таъмирлаш билан боғлиқ бўлиши мумкин бўлган ўзгаришлар ва/ёки такомиллаштиришлар билан боғлиқ харажатлари;

д) Суғурта қилдирувчи ёки унинг ихтиёрида суғурталанган ТВ бўлган вакилларининг (ТВ ҳайдовчисининг) суғурта ҳодисаси юз беришига қаратилган қасддан қилинган ҳаракатлари, Суғурта қилдирувчининг ўз фуқаролик бурчини бажариши ёки Суғурта қилдирувчи ёхуд учинчи шахсларнинг ҳаёти, соғлиғи, шаъни ва қадр-қимматини ҳимоя қилиш билан боғлиқ ҳаракатлари бундан мустасно;

е) Суғурта қилдирувчи томонидан ижарага олинган, лизингга олинган ёки ёллаб олинган (Суғурта қилдирувчининг суғурталанган ТВдан ташқари) ёки ТВда жойлашган, шунингдек суғурталанган ТВдан юкланадиган ёки тушириладиган мол-мулкка етказилган ҳар қандай зарар;

ж) суғурталанган ТВни бошқариш учун тегишли тоифадаги ҳайдовчилик гувоҳномасига, ишончномага эга бўлмаган ва суғурта шартномасида кўрсатилмаган Суғурталанувчи ёки унинг ҳайдовчиси томонидан суғурталанган ТВни бошқариш;

з) Суғурталанувчи ёки унинг ҳайдовчиси томонидан ҳайдашни ўрганиш мақсадида ёки мусобақалар ва синовларда қатнашиш учун суғурталанган ТВдан фойдаланиш;

и) агар суғурталанган ТВнинг ҳайдовчиси суғурта ҳодисаси содир бўлган жойдан яширинган ёки тиббий кўрикдан (экспертизадан) ўтишдан бош тортган бўлса, шунингдек, агар суғурталанган транспорт воситаси суғурта ҳодисаси содир бўлган жойдан яширинган бўлса, бироқ кейинчалик аниқланган бўлса;

к) суғурталанган ТВда ташиладиган йўловчиларнинг умумий сони/юкнинг тўлиқ оғирлиги ишлаб чиқарувчи завод томонидан суғурталанган ТВга белгиланган миқдор/максимал оғирликдан ошганда;

л) суғурталанган ТВни Суғурта қилдирувчи ёки унинг ҳайдовчиси алкоғолли ичимликдан ва/ёки гиёҳванд модда таъсиридан ва/ёки токсикологик мастлик ҳолатида, шунингдек седатив таъсир кўрсатувчи дори воситалари таъсирида бошқарганда;

м) ёнғин хавфсизлиги қоидаларини, ёнғин ва портлаш хавфи бўлган моддалар ва буюмларни сақлаш ва ташиш қоидаларини бузиш;

н) суғурталанган ТВдан суғурта шартномасида кўрсатилган географик чегаралардан ташқарида фойдаланиш;

о) йўл ҳаракати қоидаларини қўпол равишда бузиш (темир йўл кесишмаларидан ўтиш, светофорнинг қизил чироғида ёки белгиланган йўналишга қарши ҳаракатланиш ва ҳ.к.)

п) ТВдан унинг техник вазифасига хос бўлмаган мақсадларда ёки суғурта қилиш тўғрисидаги аризада кўрсатилганидан бошқа мақсадларда, хусусан, портлаш ва ёнғин хавфи бўлган моддалар, материаллар ва буюмларни бундай ташиш учун мослаштирилмаган ТВда ва Суғурталовчининг рухсатисиз ташиш учун фойдаланиш;

р) ТВнинг рўйхатдан ўтказиш белгилари, ТВ калитлари ўғирланганда, йўқотилганда ёки шикастланганда;

с) техник носоз бўлган (Йўл Ҳаракати Қоидалари билан ишлатиш тақиқланган носозлиги бўлган) ТВни эксплуатация қилиш;

т) Суғурта қилдирувчи ёки унинг вакиллари томонидан ТВдан фойдаланишнинг белгиланган қоидалари бузилганда.

6.2. Суғурталовчи бевосита ёки билвосита содир бўлган, юзага келган ёки қуйидагилар билан боғлиқ ҳар қандай ҳолат, йўқотиш ёки зарар бўйича мажбуриятларга эга бўлмайди:

а) ҳарбий босқинчилик ҳаракатлари; ҳарбий ҳаракатлар ёки ҳарбий ҳаракатларга ўхшаш ҳаракатлар (уруш эълон қилинган ёки қилинмаганлигидан қатъи назар), фуқаролар уруши;

б) исёнлар, оммавий фуқаролар ғалаёнлари, иш ташлашлар;

в) шахс ёки шахслар гуруҳи томонидан содир этилган террорчилик ҳаракатлари;

г) Ўзбекистон Республикасининг ваколатли органи томонидан амалга ошириладиган Суғурта қилдирувчининг мол-мулкни, шу жумладан ТВни мажбурий бегоналаштириш оқибатида мулкдан доимий ёки вақтинча маҳрум қилиш.

д) ҳар қандай ядровий ёқилғидан ёки ҳар қандай радиоактив чиқиндилардан ёки ядровий ёқилғининг ёнишидан ионлаштирувчи радиация ёки радиоактив ифлосланиш;

е) бирор-бир объектнинг, реакторнинг ёки бошқа ядровий компонентнинг радиоактив, заҳарли, портловчи ва бошқа хавфли ёки ифлослантирувчи хусусиятлари;

ж) радиоактив нурланиш ва/ёки радиоактив куч ёки модда принципида ишлайдиган ҳар қандай уруш қуроли билан.

6.3. Суғурталовчи Суғурта қилдирувчининг суғурта ҳодисаси туфайли келиб чиқиши мумкин бўлган билвосита ва бошқа харажатлари (жарима, ижарага олинган автотранспорт воситасидан фойдаланганлик учун ижара ҳақи, бензин нархи, транспортда юриш харажатлари, тиклаш таъмирлаш даврида меҳмонхонада яшаш, хизмат сафари харажатлари, даромадни йўқотиш, бекор туриб қолиш, кафолат муддатининг тугаши билан боғлиқ моддий зарарлар, маънавий зарар ва бошқалар) бўйича мажбуриятлар олмайди;

6.4. Суғурталовчи суғурта товонини тўлашни тўлиқ ёки қисман рад этишга ҳақли, агар Суғурта қилдирувчи, ҳайдовчи ёки Наф олувчи:

а) тўхтаб туриш ва тўхташ вақтида ТВнинг эшиклари ёки деразаларини очик (қулфланмаган) қолдириб, ТВ салонини тарк этган бўлса;

б) ТВ калитини ТВда ёки учинчи шахслар фойдаланиши мумкин бўлган жойда қолдирган, бирор-бир калитни йўқотган ва бу ҳақда суғурта шартномасини тузишда ёки у йўқолган пайтдан бошлаб уч иш куни мобайнида Суғурталовчига ёзма шаклда хабар бермаган бўлса;

в) ТВ олиб қочилган ёки ўғирланган тақдирда - олиб қочишга қарши тизимни ўчириб қўйган, демонтаж қилган ёки ўрнатмаган;

г) йўловчиларни тижорат асосида ташишни амалга оширган (даромад олиш мақсадида). Қисман рад этиш миқдори Суғурталовчи томонидан белгиланади.

6.5. Суғурта шартномаси доирасида талаб қилиш ҳуқуқи қуйидаги ҳолларда қаноатлантирилмайди:

а) агар зарарни қоплаш тўғрисидаги талаб алдаш мақсадида қўйилган бўлса;

б) талабни амалга ошириш учун ёлғон маълумотлар хабар қилинса ёки улардан фойдаланилса;

в) содир бўлган воқеа тўғрисида Суғурталовчини хабардор қилиш ёки Суғурталовчининг розилигисиз суғурталанган ТВни ижарага бериш муддатлари бузилганда;

6.6. Томонларнинг келишувига кўра Суғурта шартномаси Суғурталовчининг 6.2.-бандда санаб ўтилган ҳодисалар бўйича суғурта тўловини амалга ошириш мажбуриятини назарда тутиши мумкин. Бунда тегишли ҳодисалар суғурта шартномасида аниқ белгилаб қўйилиши лозим.

6.7. Ушбу Қоидаларга мувофиқ Суғурталовчи томонидан амалга ошириладиган суғурта, агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида амал қилади.

6.8. Суғурта шартномасида томонлар суғурта ҳодисаси деб эътироф этилмайдиган зарарнинг энг кам миқдорини (франшизаларни) келишиб олишлари мумкин. Франшиза шартли ёки шартсиз бўлиши мумкин ва суғурта суммасига нисбатан фоизларда ёки мутлақ миқдорда белгиланади, бунда:

- шартли (чегирилмайдиган) франшизада Суғурталовчи франшиза миқдоридан ошмайдиган зарар бўйича мажбуриятларни ўз зиммасига олмайди, бироқ у франшиза миқдоридан ошган тақдирда зарарни тўлиқ қоплайди;

- шартсиз (чегириладиган) франшизада Суғурталовчи барча ҳолларда зарарни франшиза миқдорини чегириб ташлаган ҳолда қоплайди.

7-бўлим. СУГУРТА СУММАСИ

7.1. Суғурта суммаси томонларнинг келишувига кўра, бироқ ТВнинг ҳақиқий қийматидан ортиқ бўлмаган миқдорда белгиланади. Моль-мулкнинг суғурта шартномасида кўрсатилган суғурта қиймати юзасидан кейинчалик низолашишга йўл қўйилмайди, Суғурталовчи бу

қиймат юзасидан қасддан янглишганлигини исботлаб берган ҳоллар бундан мустасно. Суғурта шартномаси амалда бўлган даврда Суғурта қилдирувчи тегишли суғурта бадали тўлаган ҳолда, ТВ қиймати ошганда суғурта суммасини оширишга ҳақли. Агар суғурта шартномасини тузишда Суғурта қилдирувчи томонидан алдаш оқибатида суғурта суммаси ТВнинг ҳақиқий қийматиға нисбатан ошириб кўрсатилган бўлса, у ҳолда Суғурталовчи суғурта шартномасини ҳақиқий эмас деб топишни ва суғурта шартномасини бекор қилиш натижасида Суғурталовчи кўрган зарарларни қоплашни талаб қилишга ҳақли.

7.2. «Ҳалок бўлиш ёки шикастланиш», «Ўғирлаш», «Товар кўринишини йўқотиш» суғурта ҳодисалари бўйича суғурта суммаси ТВнинг суғурта қийматидан (Суғурта шартномаси тузилган кундаги ва жойдаги ТВнинг ҳақиқий қийматидан) ортиқ бўлиши мумкин эмас.

7.3. ТВни бир вақтнинг ўзида «Ҳалок бўлиш ёки шикастланиш» ва «Ўғирлаш» суғурта ҳодисаларидан суғурталашда «Ўғирлаш» суғурта ҳодисаси бўйича суғурта суммаси «Ҳалок бўлиш ёки шикастланиш» суғурта ҳодисаси бўйича суғурта суммасидан ошиши мумкин эмас.

7.4. ТВни бир вақтнинг ўзида «Ҳалок бўлиш ёки шикастланиш» ва «Товар кўринишини йўқотиш» суғурта ҳодисаларидан суғурталашда «Товар кўринишини йўқотиш» суғурта ҳодисаси бўйича суғурта суммаси «Ҳалок бўлиш ёки шикастланиш» хавфи бўйича суғурта суммасидан ошиши мумкин эмас.

7.5. Бир вақтнинг ўзида «Товар кўринишини йўқотиш» ва «Ўғирлаш» суғурта ҳодисалари бўйича ТВни суғурталашда «Товар кўринишини йўқотиш» хавфи бўйича суғурта суммаси «Ўғирлаш» хавфи бўйича суғурта суммасидан ошиши мумкин эмас.

7.6. Суғурта қилдирувчи «Ҳалок бўлиш ёки шикастланиш», «Ўғирлаш» ва «Товар кўринишини йўқотиш» суғурта ҳодисалари бўйича суғурта суммасини ТВнинг ҳақиқий қийматидан пастроқ белгилаши мумкин. Бунда объект қийматининг бир қисми бўйича суғурта амал қилади (тўлиқ бўлмаган суғурта).

7.7. ТВнинг суғурта қиймати Суғурталовчи томонидан қуйидагилар асосида аниқланиши мумкин:

а) суғурта шартномаси тузилган санада ишлаб чиқарувчи завод томонидан белгиланган транспорт воситасининг ўхшаш русуми ва моделига Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига мувофиқ ТВнинг эскириш фоизи миқдорига камайтирилган сотиш нархи;

б) савдо ташкилоти томонидан берилган маълумотнома-сўраш ёки ТВни олди-сотди шартномаси;

в) мустақил баҳоловчи томонидан амалга оширилган ТВнинг ҳақиқий қийматини баҳолаш.

7.8. Ўзбекистон Республикаси ҳудудига қайтариб олиб чиқиш мажбурияти билан олиб кирилган ТВнинг суғурта қиймати қуйидагиларни қўшиш йўли билан ҳисобланади:

а) юк божхона декларациясида кўрсатилган ТВнинг божхона қиймати;

б) божхона божи, акциз солиғи, қўшилган қиймат солиғи ва божхона йиғимининг амалдаги миқдорларини ҳисобга олган ҳолда ҳисобланган жами божхона тўлови ва бошқалар.

7.9. Агар Суғурта қилдирувчи ёзма аризада ТВга қўшимча ўрнатилган асбоб-ускуналарнинг номи, маркаси, сони ва қийматини кўрсатган бўлса, у ҳолда ТВнинг ҳақиқий қиймати қўшимча асбоб-ускуналар қийматиға оширилади.

7.10. ТВ ва қўшимча асбоб-ускуналарнинг суғурта қиймати Суғурталовчи томонидан Ўзбекистон Республикаси миллий валютасида ҳам, эркин алмаштириладиган валютада ҳам белгиланиши мумкин.

7.11. Агар суғурта шартномасида бир нечта суғурта ҳодисаси бўйича суғурта қилиш назарда тутилган бўлса, суғурта шартномасини тузишда Суғурталовчи ва Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) ҳар бир суғурта ҳодисаси бўйича суғурта суммасини алоҳида келишиб оладилар.

7.12. Суғурта ҳодисаси бўйича суғурта товони тўлангандан кейин:

а) «Ҳалок бўлиш ёки шикастланиш» - «Ўғирлаш» ва «Товар кўринишини йўқотиш» таваккалчиликлари бўйича суғурта суммалари тўланган суғурта товони суммасига камайтирилади.

б) «Ўғирлаш» - «Ҳалок бўлиш ёки шикастланиш» ва «Товар кўринишини йўқотиш» таваккалчиликлари бўйича суғурта суммалари тўланган суғурта товони суммасига камайтирилади.

в) «Товар кўринишининг йўқолиши» - «Ҳалок бўлиш ёки шикастланиш», «Ўғирлаш» ва «Товар кўринишининг йўқолиши» таваккалчиликлари бўйича суғурта суммалари тўланган суғурта товони суммасига камайтирилади.

Бундай ҳолларда, агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, таъмирлаш ишлари ўтказилгандан кейин суғурта қилдирувчининг аризасига кўра суғурта суммаси қўшимча суғурта мукофоти тўланганда суғурта товони тўлангандан кейин бир календарь ой ичида тўлдирилиши мумкин.

7.13. ТВ шикастланиши суммасини ҳисоблашда алмаштирилиши лозим бўлган ТВ шикастланган деталлари ва узелларини баҳолаш «эскига эски» усули бўйича амалга оширилади, унга кўра алмаштирилиши лозим бўлган деталлар ва узелларнинг баҳолаш ўтказилган вақтдаги жорий қиймати амалдаги меъёрий ҳужжатларда белгиланган меъёрлар бўйича ТВ эксплуатациясининг ўтган даври учун амортизация суммасини чегириб ташлаган ҳолда ҳисобга олинади. Бунда шикастланган ва алмаштирилиши лозим бўлган янги деталь ёки узелнинг ҳисоб-китоб баҳоси ўртасидаги фарқ, агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, Суғурта қилдирувчи томонидан қопланади.

7.14. «Эскига янги» усули бўйича қоплашни баҳолаш ва ҳисоблаш, агар бу ҳақда суғурта шартномасида алоҳида кўрсатилган бўлса, амалга оширилади.

7.15. Гаровга берилаётган транспорт воситасининг суғурта суммаси Қарз берувчи бўлган банк муассасаси (лизинг компанияси ва ҳ.к.) ва транспорт воситасининг эгаси бўлган Гаровга қўювчи томонидан тузилган ва имзоланган «Транспорт воситасининг қийматини келишиш далолатномаси» асосида белгиланади.

7.16. Агар суғурта суммаси ТВнинг суғурта қийматига тенг бўлса, у ҳолда суғурта «тўлиқ» ҳисобланади ва суғурта товони суғурта товонини тўлаш шартларига мувофиқ ҳажмда тўланади. Агар суғурта суммаси ТВнинг суғурта қийматидан паст белгиланган бўлса, у ҳолда суғурта «тўлиқсиз» ҳисобланади. Бунда қоплаш суғурта суммасининг суғурта қийматига нисбатига мутаносиб равишда тўланади.

8-бўлим. ТАРИФЛАР (СТАТИКАЛАР) ВА СУҒУРТА МУКОФОТИНИ ТўЛАШ ТАРТИБИ

8.1. Суғурта мукофоти суғуртанинг мазкур тури бўйича суғурта суммаси ва суғурта тарифидан келиб чиққан ҳолда сўмда ҳам, эркин алмаштириладиган валютада ҳам белгиланади.

Суғурта тарифи оддий (вақтинчалик) ва махсус (лойиҳа, сафар учун) тарифларга бўлинади:

- Оддий суғурта тарифи суғурта суммасидан фоизларда бир йил учун суғурта мукофоти ставкасини ифодалайди ва оммавий, бир турдаги суғурта шартномалари бўйича суғурта мукофотини аниқлашда қўлланилади;
- Махсус суғурта тарифи алоҳида лойиҳа (саёҳат, транспорт) учун суғурта қопламасини тақдим этишда суғурта мукофотининг алоҳида ҳисобланган ставкаси (суммаси) ни ифодалайди ва суғурта суммасига нисбатан фоизларда ҳам, мутлақ пул ифодасида ҳам белгиланиши мумкин.

8.2. Оддий суғурта базавий тарифлари Суғурталовчи томонидан олдинги суғурта тажрибаси бўйича ҳисоб-китоблар асосида, турли манбаларнинг статистик материалларидан, жорий аниқлаштиришлардан фойдаланган ҳолда, таваккалчиликлар портфелининг ўзгариш тенденцияларига, «Умумий суғурта» тармоғининг 3-синфи бўйича жорий техник захиралар суммасига ва атроф-муҳитнинг муҳим омилларига қараб белгиланади. Суғурталовчи ҳар бир аниқ ҳолатда суғурта мукофоти миқдорини аниқлашда суғурта қопламасини тақдим этиш

даври, ҳайдовчининг ёши ва тажрибаси, транспорт воситасидан фойдаланиш соҳаси, ҳудуди ва интенсивлиги, транспорт воситасининг хусусиятлари, хавфнинг тўпланиш эҳтимоли ва бошқалар каби муҳим хавф омилларининг қийматларига қараб базавий суғурта тарифларига тузатиш компонентларини (аддитив, мультипликатив) белгилашга ҳақли.

8.3. Махсус базавий суғурта тарифлари эксперт хулосалари асосида белгиланади ва муайян лойиҳага, уни амалга ошириш шарт-шароитларига, ТВни амалга оширилаётган лойиҳага тайёрлаш сифатига ва бошқа муҳим омилларга қараб, мавжуд тажрибадан фойдаланган ҳолда тузатилади.

1-илованинг 1-жадвалида суғурта операциясининг рисклилигига таъсир этувчи энг муҳим омиллар келтирилган.

8.4. Суғурта мукофотининг брутто умумий тузилмаси қуйидагича:

$$P=P_1+P_2+P_3+P_4+P_5,$$

бу ерда:

P₁ - агентлар билан тузилган битимларга қараб белгиланадиган, таваккалчиликни сотиб олиш бўйича харажатларга (агентлик тўловларига) тааллуқли мукофотнинг бир қисми. Суғурта қилдирувчи бевосита мурожаат қилганда нолга тенг бўлиши мумкин;

P₂ - мукофотнинг иш юритиш бўйича харажатларга тааллуқли қисми ҳар чорақда бухгалтерия ҳисоботи асосида ҳисоблаб чиқилади ва «L% брутто-мукофотга нисбатан, бироқ М сўмдан кам бўлмаган миқдорда» тарзида шакллантирилади;

P₃ - мукофотнинг суғурта операцияси фойдалилигига тааллуқли қисми, Суғурталовчининг ушбу класс ёки маҳсулот бўйича суғурта операциялари рентабеллиги нормасининг белгиланган сиёсати асосида аниқланади, манфий, ноль ёки мусбат қийматга эга бўлиши мумкин;

P₄ - Суғурталовчининг мазкур класс бўйича огоҳлантириш чора-тадбирлари захирасини шакллантириш сиёсатига мувофиқ аниқланадиган ва чорақда кўпи билан бир марта ўзгариши мумкин бўлган огоҳлантириш чора-тадбирлари захирасига тегишли мукофотнинг бир қисми;

P₅ - актуар ҳисоблаш усулларида фойдаланган ҳолда ҳисоб-китоб йўли билан аниқланадиган нетто-мукофот.

8.5. Суғурта қопламаси бир йилдан кам муддатга, масалан, К кунга тақдим этилганда суғурта мукофотини ҳисоблаш қуйидаги формула бўйича амалга оширилади:

$$(K/365 \cdot (P_5 + P_3) + \max(M; K/365 \cdot P_2)) / (1 - a(P_1) - a(P_4)),$$

бу ерда: М - P₂ таърифида келтирилган параметр, (P₁), (P₄) - суғурта мукофоти қисмининг агентлик тўловлари ва РПМга ажратмаларга тегишли улуши.

Агар К 60 кундан кам бўлса, у ҳолда мукофотни ҳисоблаш Базавий махсус суғурта тарифларини ҳисоблаш схемаси бўйича амалга оширилади.

8.6. P₅ нетто-мукофотини ҳисоблаш ёндашувлари 1-иловада келтирилган.

Ҳисобланган суғурта мукофотлари суғурталовчи учун ҳам, суғурталанувчи учун ҳам иқтисодий мақсадга мувофиқлик (мақбуллик) тамойилларини қаноатлантириши лозим. Суғурталовчи вазиятга қараб суғурта мукофотини P₁, P₃, P₄ улушларини камайтириш ҳисобига ва суғурта мукофотлари захирасини инвестициялашдан олинадиган келгуси даромадларнинг бир қисми ҳисобига камайтириши мумкин.

8.7. Суғурта даври мобайнида суғурта ҳодисалари юз бермаган тақдирда ва суғурта шартномаси янги муддатга қайта тузилганда Суғурталовчи суғурта мукофоти ставкаси миқдорини камайтиришга ҳақли, агар суғурта даврида Суғурта қилдирувчининг айби билан суғурта ҳодисаси юз берган бўлса, у ҳолда суғурта шартномаси қайта тузилганда янги суғурта даври учун суғурта мукофоти ставкаси шартнома қайта тузилган санада амалда

бўлган суғурта мукофоти ставкасидан келиб чиқиб, ўсиб боровчи коэффициентни қўллаган ҳолда ҳисобланади (бонус-малис тизими).

8.8. Суғурта мукофоти суғурта қопламасининг амал қилиши бошлангунга қадар Суғурта қилдирувчи томонидан тўлиқ ёки қисман тўланиши лозим, бунда иккинчи ва кейинги суғурта бадаллари, агар бу Шартномада назарда тутилган бўлса, келишилган жадвал бўйича навбатдаги суғурта мукофотини белгиланган муддатларда тўламаганлик учун санкциялар белгиланган ҳолда амалга оширилади.

8.9. Умуман суғурта шартномаси бўйича суғурта мукофотининг умумий миқдори ушбу Қоидаларнинг 5.2-бандида тавсифланган ҳар бир таваккалчилик (таваккалчиликлар гуруҳи) бўйича, таваккалчилик кумуляцияси компонентини қўшган (айирган) ҳолда, суғурта мукофотлари суммаси сифатида аниқланади. Ҳар бир таваккалчилик (таваккалчилик гуруҳи) бўйича суғурта мукофоти суғурта суммаси ва суғурта тарифи миқдорларидан келиб чиққан ҳолда белгиланади.

8.10. 3 ойдан ортиқ бўлмаган муддатга тузилган суғурта шартномалари бўйича суғурта мукофоти бир йўла, узоқроқ муддатга тузилган шартномалар бўйича эса - бир йўла ёки бир неча муддатда тўланади, бунда суғурта мукофотини бўлиб-бўлиб тўлашда суғурта мукофотининг биринчи қисми йиллик суғурта мукофотининг камида 25 фоизи миқдорида тўланиши керак, қолган қисми Суғурта қилдирувчи билан келишилган жадвал бўйича тўланади.

Суғурта шартномасини тузишда тарафлар суғурта мукофотини бўлиб-бўлиб тўлашнинг бошқача тартибини ва навбатдаги суғурта мукофотини белгиланган муддатларда тўламаганлик учун санкцияни келишиб олишлари мумкин.

8.11. Суғурта мукофоти:

а) агар суғурта шартномасида бошқача шартлашилмаган бўлса, суғурта шартномаси имзоланган кундан бошлаб 5 (беш) банк куни мобайнида Суғурталовчининг ҳисоб рақамига нақд пулсиз ўтказиш;

б) нақд пул маблағлари Ўзбекистон Республикасининг ваколатли банклари бўлимларига ёки Суғурталовчининг суғурта агентига Суғурта шартномаси тузилган кунда топширилганда.

в) Суғурта қилдирувчининг иш жойидаги бухгалтерия томонидан Суғурталовчининг ҳисоб рақамига иш ҳақидан ушлаб қолинган ёки бошқа манбалардан молиялаштириш ҳисобига ўтказилган маблағлар.

8.12. Агар суғурта шартномасида суғурта мукофотини бўлиб-бўлиб тўлаш назарда тутилган бўлса ва суғурта ҳодисаси тўлаш муддати ўтказиб юборилган навбатдаги суғурта мукофоти тўлангунга қадар юз берган бўлса, Суғурталовчи суғурта шартномаси бўйича тўланиши лозим бўлган суғурта товони миқдорини суғурта мукофотининг унга тўланган қисмига мутаносиб бўлган сумма билан чеклашга ва муддати ўтказиб юборилган суғурта мукофоти суммасини ҳисобга олишга ҳақли. Суғурта қилдирувчи тўловни бўлиб-бўлиб тўлаш даврида суғурта ҳодисаси юз берган тақдирда суғурта бадалини бўлиб-бўлиб тўлаш ҳуқуқидан маҳрум бўлади. Бу ҳолда у суғурта бадалининг қолган қисмини тўлаши шарт. Қарздорлик тўланмагунча, суғурта товони тўланмайди.

8.13. Суғурта мукофотининг қолган қисми келишилган муддатларда тўланмаган тақдирда суғурта шартномаси муддати ўтказиб юборилган пайтдан бошлаб бекор қилинган ҳисобланади, суғурта мукофотининг тўланган қисми қайтарилмайди. Суғурта қилдирувчи суғурта шартномаси бекор қилинган пайтдан эътиборан бир ой ичида, Суғурталовчи билан келишган ҳолда, қарздорликни ва йиллик суғурта бадали суммасининг 5 фоизи миқдорида неустойка тўлаган ҳолда суғурта шартномасини тиклаши мумкин. Бунда суғурта муддати узайтирилмайди.

9-бўлим. СУҒУРТА ДАВРИ, МАКСИМАЛ (МИНИМАЛ) СУҒУРТА МУДДАТИ

9.1. Суғурта даври Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) билан келишилган ҳолда бир йилдан кам муддатга, бир йилга, бир йилдан ортиқ муддатга ёки муайян лойиҳани амалга ошириш вақтига белгиланиши мумкин. Бунда суғуртанинг энг кам муддати бир соат, энг кўпи эса 5 йилгача.

9.2. Суғурта даври қуйидаги (ёки шунга ўхшаш, даврий) шартларда ҳам белгиланиши мумкин:

а) Суғурталовчининг мажбуриятлари фақат суғурта шартномасида кўрсатилган ҳафта кунларида содир бўлган суғурта ҳодисаларига татбиқ этилади;

б) Суғурталовчининг мажбуриятлари фақат суғурта шартномасида кўрсатилган йилнинг ойларида содир бўлган суғурта ҳодисаларига татбиқ этилади.

9.3. Суғурта шартномасида унда кўрсатилган суғурта фақат маълум бир ҳудуд, вақт оралиғида ёки суғурта шартномасида кўрсатилган бошқа ҳолатлар юзага келганда суғурталанган ТВ билан содир бўлган суғурта ҳодисаларига нисбатан қўлланилиши назарда тутилиши мумкин.

10-бўлим. СУҒУРТА ШАРТНОМАСИНИ ТУЗИШ ТАРТИБИ

10.1. Суғурта шартномаси ушбу Қоидаларнинг 5.2-бандида назарда тутилган таваккалчиликларнинг исталган гуруҳи бўйича тузилиши мумкин.

Суғурта шартномаси ёзма шаклда тузилиши керак. Ёзма шаклга риоя қилмаслик суғурта шартномасининг ҳақиқий эмаслигига олиб келади.

10.2. Суғурта шартномаси Суғурта қилдирувчининг оғзаки мурожаати ёки Суғурталовчининг тасдиқланган шакли бўйича тузилган Ариза-сўровномаси асосида тузилади, унда Суғурта қилдирувчи ТВ тўғрисидаги қуйидаги маълумотларни маълум қилиши ва қуйидагиларни кўрсатиши керак:

а) талаб қилинадиган суғурта қопламаси;

б) суғурта суммаси;

в) суғурта даври;

г) суғурта ҳудуди;

д) фаолият тури;

э) ТВдан фойдаланиш мақсади;

ж) ТВ тўғрисидаги маълумотлар;

з) ҳайдовчилик гувоҳномасининг тоифаси, стажи ва ёши кўрсатилган ҳайдовчилар рўйхати.

Суғурта шартномасини расмийлаштириш учун таваккалчилик даражасини тавсифловчи ва уни аниқлашга жиддий таъсир кўрсатувчи қўшимча ҳужжатлар талаб қилиниши мумкин.

Ариза билан бир вақтда Суғурта қилдирувчи суғурталанаётган Транспорт воситасига нисбатан ўз ҳуқуқ ва манфаатларини (Наф олувчининг ҳуқуқ ва манфаатларини) тасдиқлаши шарт.

10.3. Суғурта шартномасини тузишда Суғурта қилдирувчи ва Суғурталовчи ўртасида Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 929-моддасида назарда тутилган шартлар бўйича келишувга эришилган бўлиши керак.

Суғурталовчи ва Суғурта қилдирувчи суғурта шартномасини тузишда, агар бу Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларига зид бўлмаса, ушбу Қоидаларнинг айрим қоидаларини ўзгартиришга, тўлдиришга ёки чиқариб ташлашга ҳақлидирлар.

10.4. Суғурта шартномасини тузишда Суғурта қилдирувчи Суғурталовчига унга маълум бўлган, транспорт воситасини суғурталашга қабул қилинаётган муносабатга нисбатан

таваккалчилик даражасини аниқлаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган барча ҳолатлар тўғрисида хабар бериши шарт.

10.5. Суғурта шартномаси қуйидаги йўл билан тузилиши мумкин:

а) Суғурталовчи томонидан белгиланган ва томонлар имзолаган шакл бўйича битта ҳужжат тузилганда (2-илова);

б) Суғурталовчи томонидан Суғурта қилдирувчига (Наф олувчига) Суғурта полиси топширилганда (3-илова). Бу ҳолда Суғурта қилдирувчининг таклиф этилган шартларда суғурта шартномаси тузишга розилиги унинг Суғурта полисини қабул қилиши билан тасдиқланади, бу ҳақда Суғурта полисининг иккинчи экземплярга (нусхасига) ёки Суғурта қилдирувчининг ёзма аризасига ёзиб қўйилади.

10.6. Агар Суғурта шартномасида бошқа муддат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда Суғурта полиси қуйидаги тартибда берилади:

а) суғурта мукофоти (унинг биринчи қисми) нақд пулсиз тўлашда Суғурталовчининг ҳисоб рақамига тушган кундан бошлаб 5 календарь кун мобайнида;

б) суғурта мукофоти (унинг биринчи қисми) электрон пул ўтказмаси орқали тўланган кунда.

11-бўлим. СУГУРТА ШАРТНОМАСИНИНГ КУЧГА КИРИШИ ВА АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ

11.1. Суғурта шартномаси томонлар имзолаган пайтдан бошлаб кучга киради ва Шартномада белгиланган суғурта даври мобайнида амал қилади. Суғурталовчининг суғурта товонини тўлаш бўйича мажбуриятлари, агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса, суғурта мукофоти ёки унинг биринчи қисми тўланган пайтдан бошлаб кучга киради. Шартномада шартлашилган суғурта, агар Шартномада суғуртанинг амал қилиши бошланишининг бошқача муддати назарда тутилмаган бўлса, суғурта шартномаси кучга кирганидан кейин юз берган суғурта ҳодисаларига нисбатан татбиқ этилади.

11.2. Суғурта шартномасининг амал қилиш даврида суғурта суммаси кўпайтирилганда Суғурта қилдирувчининг ёзма аризаси асосида ТВни кўздан кечирган ва шартноманинг амал қилиш муддати тугагунга қадар қолган суғурта ойлари сонидан келиб чиққан ҳолда ҳисоблаб чиқилган суғурта бадалини тўлаган ҳолда қўшимча суғурта шартномаси тузилади, бунда тўлиқ бўлмаган суғурта ойи тўлиқ деб ҳисобланади.

11.3. Суғурталовчининг мажбуриятлари суғурта мукофоти ўз вақтида тўланган тақдирда суғурта шартномасида (суғурта полисида) келишилган муддатларда ёки суғурта мукофоти ўз вақтида тўланмаган тақдирда суғурта мукофоти Суғурталовчининг ҳисоб рақамига ўтказилган пайтдан бошлаб кучга киради ва агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, суғурта полисида кўрсатилган суғурта даври тугагунга қадар амал қилади.

11.4. Агар суғурта шартномасининг амал қилиш даврида жисмоний шахс бўлган Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган ёки муомала лаёқати чекланган бўлса, бундай Суғурта қилдирувчининг (Наф олувчининг) ҳуқуқ ва мажбуриятларини унинг васийси ёки ҳомийси амалга оширади.

11.5. Юридик шахс бўлган Суғурта қилдирувчи қайта ташкил этилганда, унинг суғурта шартномаси бўйича ҳуқуқ ва мажбуриятлари Суғурталовчининг розилиги билан Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида белгиланган тартибда тегишли ҳуқуқий ворисга ўтади.

11.6. Суғурталанган ТВга бўлган ҳуқуқлар суғурта шартномаси кимнинг манфаатларини кўзлаб тузилган бўлса, ўша шахсдан бошқа шахсга ўтганида, агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса, ушбу шартнома бўйича ҳуқуқ ва мажбуриятлар ТВга бўлган ҳуқуқлар ўтган шахсга ўтади, қонун ҳужжатларида кўрсатилган асослар бўйича мажбурий олиб қўйиш ва мулк ҳуқуқидан воз кечиш ҳоллари бундан мустасно. Суғурталанган ТВга бўлган ҳуқуқлар ўзига ўтган шахс бу ҳақда дарҳол Суғурталовчини ёзма равишда хабардор қилиши ва шартномага тегишли ўзгартиришлар киритган ҳолда Суғурталовчининг

ёзма розилигини олиши керак. Акс ҳолда суғурта шартномаси ўз кучини йўқотади ва суғурта полиси ҳақиқий ҳисобланмайди.

11.7. Суғурта шартномаси шартларини ўзгартириш, агар шартномада бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, томонларнинг келишувига мувофиқ амалга оширилиши мумкин. Суғурта шартномасига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш зарурлиги тўғрисида суғурта қилдирувчи оқилона муддатларда суғурталовчига ёзма шаклда хабар қилиши шарт.

11.8. Суғурта шартномасига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги келишув ёзма шаклда тузилади.

11.9. Суғурта шартномасининг амал қилиш муддати томонларнинг келишуви билан белгиланади ва суғурта шартномасида ва/ёки суғурта полисида кўрсатилади.

11.10. Суғурта шартномаси томонларнинг келишувига кўра, янги Суғурта шартномасини тузиш йўли билан ёки Қўшимча келишув ва тегишли суғурта мукофотини тўлаш йўли билан узайтирилиши мумкин.

12-бўлим. СУҒУРТА ШАРТНОМАСИНИ БЕКОР ҚИЛИШ

12.1. Суғурта шартномаси тарафлардан бирининг ёзма аризасига кўра исталган вақтда бекор қилиниши мумкин, башарти бу ҳақда суғурта шартномасида кўрсатилган муддатдан кечикмай, мўлжалланаётган бекор қилиш санасидан олдин маълум қилинса.

12.2. Суғурта шартномаси муддатидан олдин бекор қилинган тақдирда тўланган суғурта мукофоти қуйидаги тартибда қайтарилади:

- Суғурталанувчининг ташаббуси билан Суғурта шартномаси шартлари Суғурталовчи томонидан бузилганлиги сабабли суғурта шартномаси муддатидан олдин бекор қилинганда, суғурта мукофоти тўлиқ қайтарилади;

- суғурта шартномаси тарафларнинг келишувига кўра муддатидан олдин бекор қилинганда суғурта мукофоти Суғурталанувчига суғуртанинг тугамаган даврига мутаносиб равишда Суғурталовчининг ишни юритиш харажатлари чегириб ташланган ҳолда қайтарилади.

12.3. Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) суғурта шартномасидан муддатидан олдин воз кечганда Суғурталовчига тўланган суғурта мукофоти, агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, қайтарилмайди.

12.4. Суғурта қилдирувчи томонидан суғурта шартномаси шартлари бузилганлиги сабабли Суғурталовчининг ташаббуси билан суғурта шартномаси муддатидан олдин бекор қилинганда суғурта мукофоти қайтарилмайди.

13-бўлим. СУҒУРТА ШАРТНОМАСИНИНГ ТУГАТИЛИШИ

13.1. Суғурта шартномаси қуйидаги ҳолларда бекор қилинади:

- унинг амал қилиш муддати тугаганда;

- Суғурталовчи томонидан Шартнома бўйича мажбуриятлар тўлиқ ҳажмда бажарилиши (зарарни суғурта суммаси миқдорида қоплаш);

- Суғурта қилдирувчи - юридик шахс тугатилганда;

- суғурта шартномасини тузган Суғурта қилдирувчи - жисмоний шахс вафот этганда, суғурта шартномасидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлар меросхўрга ўтган ёки Суғурта қилдирувчи алмаштирилган ҳоллар бундан мустасно;

- Суғурталовчини қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда тугатиш;

- суғурта шартномаси суд қарорига кўра ҳақиқий эмас деб топилганда;

- Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳолларда.

13.2. Суғурта шартномаси, агар у кучга кирганидан кейин суғурта ҳодисасининг юз бериш имконияти йўқолган ва суғурта хавфининг мавжудлиги суғурта ҳодисасидан бошқа ҳолатлар бўйича, хусусан - суғурталанган ТВнинг суғурта ҳодисаси юз беришидан бошқа сабабларга

кўра нобуд бўлиши бўйича тўхтатилган бўлса, у тузилган муддат бошлангунга қадар тўхтатилади.

13.3. Ушбу Қоидаларнинг 13.2-бандида кўрсатилган ҳолатлар бўйича суғурта шартномаси муддатида олдин бекор қилинганда, Суғурталовчи суғурта амал қилган вақтга мутаносиб равишда суғурта мукофотининг бир қисmini олиш ва ишни юритиш бўйича харажатларни қоплаш ҳуқуқига эга.

13.4. Ушбу Қоидаларнинг 13.2-банди таърифига тўғри келмайдиган ҳолатлар бўйича суғурта шартномаси муддатида олдин бекор қилинганда, агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, суғурта мукофоти қайтарилмайди.

13.5. Суғурта шартномасини бекор қилиш нияти тўғрисида томонлар бир-бирларини, агар суғурта шартномасида хабар беришнинг бошқа муддати назарда тутилмаган бўлса, суғурта шартномасини бекор қилиш мўлжалланаётган санадан камида 30 (ўттиз) кун олдин хабардор қилишлари шарт.

13.6. Суғурта қилдирувчи Суғурталовчига била туриб ёлғон маълумотлар тақдим этган тақдирда ва Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳолларда суғурта шартномаси (Суғурта полиси) ҳақиқий эмас деб топилади.

14-бўлим. ТОМОНЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

14.1. Суғурталовчи қуйидагиларга мажбур:

- а) Суғурта қилдирувчини суғурта шартлари билан таништириш;
- б) суғурта мукофоти тўлангандан кейин беш кун муддатдан кечикмай Суғурта қилдирувчига (Наф олувчига) Суғурта полисини топшириш;
- в) суғурта ҳодисаси юз берганда Суғурта қилдирувчига (Наф олувчига) суғурта шартномасида белгиланган тартибда ва муддатларда суғурта тўловини амалга ошириш;
- г) суғурта товонини тўлашни рад этиш тўғрисида Суғурта қилдирувчини рад этиш сабабларини асослаган ҳолда, агар суғурта товонини тўлашни рад этиш учун асослар мавжуд бўлса, муддатида ёзма шаклда хабардор қилиш;
- д) Суғурта қилдирувчидан барча зарур ҳужжатлар олинган санадан бошлаб 15 кунгача бўлган муддатда суғурта ҳодисаси тўғрисидаги далолатномани тасдиқлаш;
- э) ўз касбий фаолияти натижасида Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) ҳамда унинг мулкӣ ва молиявий аҳволи тўғрисида олинган маълумотларни ошкор қилмаслик.

14.2. Суғурталовчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

а) Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) томонидан суғурта тўлови тўғрисида талаб қўйилганда, Суғурта қилдирувчидан (Наф олувчидан) суғурта шартномаси бўйича у томонидан бажарилмаган мажбуриятларни бажаришни талаб қилиш. Илгари бажарилиши лозим бўлган мажбуриятларни бажармаслик ёки ўз вақтида бажармаслик оқибатлари хавфи Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) зиммасида бўлади;

б) Суғурта қилдирувчи ушбу Қоидаларнинг 14.3 (а) -бандида кўрсатилган ҳолатлар тўғрисида Суғурталовчига била туриб ёлғон маълумотлар берганлиги суғурта шартномаси тузилгандан кейин аниқланган тақдирда, суғурта шартномасини ҳақиқий эмас деб топишни ва Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида назарда тутилган оқибатларни қўллашни талаб қилиш.

Агар Суғурта қилдирувчи сукут сақлаган ҳолатлар барҳам топган бўлса, Суғурталовчи суғурта шартномасини ҳақиқий эмас деб топишни талаб қила олмайди;

в) агар Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи):

- содир бўлган суғурта ҳодисаси тўғрисида Суғурталовчинини ўз вақтида хабардор қилмаган;

- суғурта ҳодисасини аниқлаш, шунингдек ушбу ҳодисанинг юзага келган натижа билан сабабий боғланишини аниқлаш учун зарур бўлган ҳужжатлар ва маълумотларни тақдим этмаган ёки била туриб ёлғон далиллар тақдим этган бўлса;

г) таваккалчиликнинг ошишига олиб келадиган ҳолатлар тўғрисида хабардор қилинган тақдирда суғурта шартномаси шартларини ўзгартиришни ёки қўшимча суғурта мукофоти тўлашни талаб қилиш.

Агар Суғурта қилдирувчи суғурта шартномаси шартларини ўзгартиришга ёки суғурта мукофотини қўшимча равишда тўлашга эътироз билдирса, Суғурталовчи Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда суғурта шартномасини бекор қилишни талаб қилишга ҳақли;

д) суғурта қилдирувчи ушбу Қоидаларнинг 14.3 (в) -бандида назарда тутилган мажбуриятни бажармаган тақдирда, суғурта шартномасини бекор қилишни ва суғурта шартномасини бекор қилиш натижасида етказилган зарарларни қоплашни талаб қилиш;

э) суғурта шартномаси муддатидан олдин бекор қилинганда суғурта мукофотининг суғурта амал қилган вақтга мутаносиб бўлган қисмига ва ишни юритиш бўйича қилинган харажатларни қоплашга, башарти шартнома кучга киргандан кейин суғурта ҳодисасининг юз бериш имконияти йўқолган ва унинг юз бериш хавфининг мавжудлиги суғурта ҳодисасидан бошқа ҳолатлар бўйича тўхтатилган бўлса.

14.3. Суғурта қилдирувчи қуйидагиларга мажбур:

а) Суғурта шартномасини тузишда суғурта ҳодисаси юз бериши эҳтимолини аниқлаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган, Суғурталовчига маълум бўлган барча ҳолатлар тўғрисида Суғурталовчига хабар бериш. Суғурталовчи томонидан Суғурта шартномасида (Суғурта полисида) ёки Ариза-Сўровномада ёзма равишда белгиланган ҳолатлар муҳим деб эътироф этилади;

б) суғурта мукофотини ўз вақтида тўлаш;

в) суғурта шартномаси амалда бўлган даврда Суғурталовчига суғурта шартномасини тузиш чоғида маълум қилинган ҳолатлардаги унга маълум бўлган жиддий ўзгаришлар тўғрисида, агар бу ўзгаришлар суғурта ҳодисаси юз бериши хавфи даражасининг ошишига жиддий таъсир кўрсатиши мумкин бўлса, дарҳол хабар қилиши шарт.

Суғурта шартномасида (Суғурта полисида) аниқ кўрсатилган ўзгаришлар муҳим деб тан олинади.

Суғурталанган объект бўйича таваккалчилик даражасига жиддий таъсир кўрсатувчи ўзгаришларга, масалан, қуйидагилар киради: транспорт воситасининг кузови, двигателини алмаштириш, транспорт воситасига техник хизмат кўрсатиш тизимини ўрнатиш, ўғирлашга қарши электрон тизимни олиб ташлаш, транспорт воситасини ва (ёки) унинг транспорт воситасини ижара, лизинг шартномаси бўйича ёки гаровга бериш, уларга бўлган мулк ҳуқуқини бошқа шахсга ўтказиш, транспорт воситасидан фойдаланиш ҳуқуқини берувчи ишончномани бошқа шахсларга бериш, фойдаланиш мақсади ва ҳудудини ўзгартириш, ҳисобдан чиқариш, ЙХХ органларида қайта рўйхатдан ўтказиш, транспорт воситасидан унинг техник вазифасига хос бўлмаган мақсадларда фойдаланиш, калитларни йўқотиш ёки ўғирлаш, сақлаш жойини (тўхтаб туриш жойини) ўзгартириш ва ҳ.к.

г) суғурта ҳодисаси юз берганда, юзага келиши мумкин бўлган зарарларни камайтириш учун мавжуд вазиятда оқилона ва мумкин бўлган чораларни кўриш. Бундай чораларни кўришда Суғурта қилдирувчи, агар унга бундай кўрсатмалар берилган бўлса, Суғурталовчининг кўрсатмаларига амал қилиши шарт;

д) Суғурталовчининг розилигисиз ускуналарни демонтаж қилиш ёки автотранспорт воситасини таъмирлаш бўйича ҳеч қандай ишларни бошламаслик, бундан ҳайдовчи ва/ёки йўловчилар хавфсизлигини таъминлаш ёки ваколатли органларнинг буйруқлари ва фармойишларини бажариш зарурати билан боғлиқ бўлган ҳоллар мустасно;

э) Суғурталовчи билан ТВни кўздан кечириш жойи, санаси ва вақтини келишиш.

Агар суғурта ҳодисаси юз бериши натижасида транспорт воситасига ундан фойдаланиш тақиқланган ва/ёки техник жиҳатдан мумкин бўлмаган шикаст етказилган бўлса, агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, кўздан кечириш жойини Суғурта қилдирувчи тайинлайди;

ж) ТВни кўздан кечиришда қатнашиш;

з) суғурта ҳодисаси юз берганда дарҳол, Суғурта шартномаси шартларига мувофиқ, унинг юз берганлиги тўғрисида Суғурталовчини ёзма шаклда хабардор қилиш;

и) суғурта ҳодисаси юз берганда Суғурталовчига суғурта тўлови тўғрисидаги талабномани кўриб чиқиш учун барча ҳужжатларни суғурта шартномасида кўрсатилган муддатларда дарҳол тақдим этиши;

к) ТВдан фойдаланишнинг умумий қабул қилинган қоидаларига мувофиқ ТВни соз ҳолатда сақлаш бўйича профилактика тадбирларини ўтказиш.

14.4. Суғурта қилдирувчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

а) Суғурта шартномасини тузишда Наф олувчини тайинлаш;

б) Суғурта шартномаси амалда бўлган даврда Суғурталовчини ёзма равишда хабардор қилган ҳолда Наф олувчини алмаштириш;

в) Суғурталовчи билан келишган ҳолда суғурта шартномаси шартларига ўзгартиришлар киритиш;

г) суғурта ҳодисаси юз берганда Суғурталовчидан Суғурта шартномаси бўйича қабул қилинган мажбуриятларнинг бажарилишини талаб қилиш;

д) ўз ҳисобидан қўшимча экспертиза ўтказиш;

э) Суғурта қилдирувчи - жисмоний шахс вафот этган, Суғурта қилдирувчи - юридик шахс Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида назарда тутилган тартибда тугатилган тақдирда Суғурталовчига Суғурта шартномасини қайта расмийлаштириш тўғрисидаги таклиф билан мурожаат қилиш.

14.5. Суғурта шартномасининг Наф олувчи фойдасига тузилиши, агар ушбу Шартномада бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса ёки Суғурта қилдирувчининг мажбуриятлари Шартнома кимнинг фойдасига тузилган бўлса, ўша шахс томонидан бажарилган бўлса, Суғурта қилдирувчини Шартнома бўйича мажбуриятларни бажаришдан озод қилмайди.

14.6. Суғурта қилдирувчи, агар рад этиш пайтига келиб суғурта ҳодисаси юз беришининг имконияти йўқолмаган бўлса, исталган вақтда суғурта шартномасидан воз кечишга ҳам ҳақли.

14.7. Суғурта шартномасида томонларнинг бошқа ҳуқуқ ва мажбуриятлари ҳам назарда тутилиши мумкин.

15-бўлим. СУҒУРТА ДАЪВОЛАРИНИ КЎРИБ ЧИҚИШ ТАРТИБИ

15.1. Суғурта қилдирувчи Суғурталовчини суғурта ҳодисаси юз берганлиги тўғрисида дарҳол, иложи борида, бироқ ҳодиса юз берган пайтдан бошлаб 3 банк кунидан кечикмай хабардор қилиши шарт (телефон, Интернет, телеграмма ва шу кабилар орқали). Хабар берилгандан сўнг, Суғурта қилдирувчи 5 (беш) календарь кун ичида Суғурталовчига ҳодисанинг сабаблари ва ҳолатлари кўрсатилган хабарномани ёзма шаклда (Интернет ёки телеграмм орқали) юбориши керак.

Суғурта тўлови Суғурталовчи томонидан 15.2-бандда кўрсатилган ҳужжатлар ва Суғурталовчи томонидан тузилган суғурта ҳодисаси тўғрисидаги далолатнома илова қилинган ҳолда Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) томонидан ёзма шаклда тузилган ариза асосида амалга оширилади.

15.2. Суғурта ҳодисаси юз берганлиги тўғрисидаги ёзма аризага нисбатан Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи ҳодиса юз берган пайтдан эътиборан 60 календарь кун ичида Суғурталовчига қуйидаги ҳужжатларнинг асл нусхаларини тақдим этиши шарт:

а) суғурта полисининг нусхаси.

б) суғурта ҳодисаси юз берганлиги ҳолатларини текширишга ваколатли бўлган тегишли ваколатли органларнинг муҳр билан тасдиқланган ҳужжатлари, хусусан:

- йўл-транспорт ҳодисаси, портлаш ва буюмларнинг урилиши натижасида транспорт воситаси ҳалок бўлган ёки шикастланган тақдирда ДИХХХ органлари;
- Ёнғин натижасида зарар етказилган тақдирда Давлат ёнғинга қарши хизмати органлари;
- транспорт воситаси ёки унинг агрегатлари, деталлари, тизимлари, узеллари, қурилмалари ва/ёки конструкция элементлари ўғирланган тақдирда, шунингдек ушбу Қоидаларнинг 5.2-бандида кўрсатилган ҳодисалар натижасида транспорт воситаси ҳалок бўлган ёки шикастланган тақдирда ИИБ тергов органлари;
- атроф табиий муҳит ҳолати устидан назорат ва текширувни амалга оширувчи ҳамда тегишли ҳудудда, агар ТВ табиий офатлар натижасида шикастланган бўлса, табиий офатлар юз берганлиги фактини тасдиқловчи тегишли ҳужжатларни олувчи давлат органи.

15.3. Барча ҳолларда Суғурта қилдирувчи қуйидаги мажбурий реквизитларни ўз ичига олган ушбу ҳужжатларни белгиланган тартибда тақдим этиши шарт:

- тегишли ҳужжат берилган шахснинг фамилияси, исми, отасининг исми;
 - суғурта ҳодисаси санаси, вақти, жойи;
 - суғурта ҳодисаси натижасида шикастланган транспорт воситаси (маркаси, давлат рақами белгиси, двигатель рақами, кузов рақами), ташқи кўздан кечириш натижасида аниқланган транспорт воситасига етказилган шикастларнинг хусусияти, шунингдек, ушбу шикастларнинг жойлашуви;
 - суғурта ҳодисаси бошқа иштирокчиларининг фамилияси, исми, отасининг исми ва рўйхатдан ўтган манзили (5.2-бандда кўрсатилган ҳодисалар натижасида содир бўлган автотransпорт воситаси ҳалок бўлган ёки шикастланган тақдирда, шунингдек суғурта ҳодисаси натижасида шикастланган учинчи шахсларнинг автотransпорт воситаси тўғрисидаги маълумотлар (маркаси, давлат рўйхатидан ўтказиш белгиси, двигатель рақами, кузов рақами), ташқи кўрикда аниқланган учинчи шахсларнинг автотransпорт воситасига етказилган шикастларнинг хусусияти (шикастлар), шунингдек ушбу шикастларнинг жойлашган жойи;
 - ҳуқуқбузарлик учун маъмурий жавобгарликка тортиладиган шахснинг фамилияси, исми, отасининг исми ва рўйхатга олинган манзили (ушбу Қоидаларнинг 5.2-бандида кўрсатилган ҳодисалар натижасида содир бўлган транспорт воситаси ҳалок бўлган ёки шикастланган тақдирда);
 - жиноят ишини қўзғатиш ёки қўзғатишни рад этиш тўғрисидаги маълумот (ушбу Қоидаларнинг 5.2-бандида кўрсатилган ҳодисалар натижасида содир бўлган транспорт воситаси ҳалок бўлган ёки шикастланган тақдирда);
 - тегишли ҳужжатни берган шахснинг лавозими, фамилияси, исми ва отасининг исми.
- Бундан ташқари, Суғурта қилдирувчида қуйидагиларнинг нусхалари бўлиши керак:
- ТВ рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки ТВнинг техник паспорти;
 - ҳайдовчилик гувоҳномаси;
 - агар ТВ Ўзбекистон Республикаси ҳудудига қайтариб олиб чиқиш мажбурияти билан олиб кирилган бўлса, божхона юк декларацияси;
 - мулкдор номидан транспорт воситасига эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ёки уни тасарруф этиш ҳуқуқини берувчи йўл варақаси, ишончнома ёки бошқа ҳужжат;

- агар ТВ ижара шартномасига мувофиқ эксплуатация қилинаётган бўлса, ижара шартномаси;
- олди-сотди шартномаси ёки ТВ сотиб олинганлигини тасдиқловчи маълумотнома-ҳисобварақ;
- мазкур Қоидаларнинг 15.2 (б) бандида кўрсатилган тегишли ваколатли органлардан олинган ҳужжатлар;
- фуқаролик паспорти (ҳарбий хизматчилар учун шахсий гувоҳнома), агар Суғурта қилдирувчи жисмоний шахс бўлса. Паспорт Суғурта қилдирувчи томонидан шахсан кўрсатилади;
- етказилган зарар миқдорини тасдиқловчи ҳужжатлар (ҳисобварақ-фактуралар, буюртма-нарядлар, чеклар, квитанциялар, эксперт ташкилотларининг хулосалари);

Суғурталовчи юқорида баён этилган ҳужжатлар рўйхатини қисқартиришга, шунингдек, агар аниқ ҳолатларни ҳисобга олган ҳолда уларнинг йўқлиги суғурта ҳодисаси юз берганлиги фактини аниқлаш ва зарар миқдорини белгилаш имконини бермаса, Суғурта қилдирувчидан кўшимча ҳужжатларни талаб қилишга ҳақли.

15.4. Суғурталовчи томонидан суғурта товонини тўлаш тўғрисидаги ариза ва тегишли ҳужжатлар олинганлиги факти Суғурталовчининг ваколатли ходими имзоси билан тасдиқланади.

15.5. Ушбу Қоидаларнинг 14.3-бандида кўрсатилган мажбуриятлар, агар у суғурта товонини олиш ҳуқуқидан фойдаланмоқчи бўлса, унинг фойдасига суғурта шартномаси тузилганлигидан хабардор бўлган Наф олувчининг зиммасида ҳам бўлади.

15.6. Суғурта шартномасида (Суғурта полисида) 15.2-15.3-бандларда келтирилган рўйхатдаги суғурта шартномаси билан қопланадиган суғурта ҳодисаларига бевосита тааллуқли бўлган ҳужжатлар аниқлаштирилиши мумкин.

15.7. Суғурталовчи Суғурта қилдирувчидан олинган ҳужжатларни ўрганиб чиқиши ва суғурта ҳодисаси юз берганлиги фактини тан олишда ушбу Қоидаларнинг 15.2-15.3-бандларига мувофиқ Суғурта қилдирувчидан барча зарур ҳужжатларни олган санадан бошлаб 15 кунгача бўлган муддатда Суғурта ҳодисаси тўғрисидаги далолатномани тасдиқлаши шарт.

15.8. Суғурта ҳодисаси тўғрисидаги далолатнома барча зарур ҳужжатлар олингандан кейин Суғурталовчи томонидан тузилади. Уни тузиш учун суғурталовчи, зарурат бўлганда, суғурта ҳодисаси билан боғлиқ маълумотларни ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлардан ҳамда суғурта ҳодисаси ҳолатлари тўғрисида ахборотга эга бўлган бошқа муассасалар ва ташкилотлардан сўраб олади, шунингдек суғурта ҳодисасининг сабаблари ва ҳолатларини мустақил равишда аниқлашга ҳақли.

15.9. Агар суғурта ҳодисаси юз беришига сабаб бўлган ҳолатлар бўйича жиноий иш қўзғатилган ёки суд жараёни бошланган бўлса, суғурта товонини тўлаш тўғрисидаги қарорни қабул қилиш тергов ёки суд жараёни тугагунга қадар ёхуд Суғурта қилдирувчининг (Наф олувчининг) айбсизлиги аниқлангунга қадар кечиктирилиши мумкин.

16-бўлим. СУГУРТА ҚОПЛАМАСИНИ ТЎЛАШ МИҚДОРЛАРИ ВА ТАРТИБИ

16.1. Суғурта ҳодисаси фактини тан олишда Суғурталовчи Суғурта қилдирувчига (Наф олувчига) зарарларни суғурта тўлови орқали қоплайди.

16.2. Суғурта тўлови суммаси, агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, Суғурталовчи томонидан ёки унинг топшириғига кўра тегишли лицензияга эга бўлган эксперт ташкилоти томонидан белгиланади.

16.3. «Ўғирлаш» хавфи бўйича суғурта ҳодисаси юз берганда суғурта товони суғурта ҳодисаси юз берган санада амалда бўлган мазкур хавф бўйича суғурта суммаси миқдорида, белгиланган франшиза суммаси чегириб ташланган ҳолда (агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса) тўланади.

16.4. «Ҳалок бўлиш ёки шикастланиш» таваккалчиликлари бўйича суғурта ҳодисаси юз берганда, агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, зарар миқдори қуйидагиларни қўшиш йўли билан аниқланади:

- суғурта ҳодисаси содир бўлган жойдан транспорт воситасини эвакуация қилиш, юридик ва бошқа ёрдам кўрсатиш билан боғлиқ ташқи ташкилотларнинг диспетчерлик хизматларига ҳақ тўлаш харажатлари;

- ДИХХХ органлари томонидан рўйхатга олинган суғурта ҳодисаси жойидан транспорт воситасини эвакуация қилиш бўйича харажатлар, бунинг натижасида транспорт воситаси шикастланган бўлиб, ундан фойдаланиш тақиқланган ёки техник жиҳатдан мумкин эмас;

- Суғурталовчининг йўлланмаси бўйича ўтказилган мустақил экспертиза учун ҳақ тўлаш харажатлари;

-суғурта ҳодисаси юз бериши натижасида юзага келган шикастланишларни бартараф этишни таъминлайдиган таъмирлаш ишларига ҳақ тўлаш харажатлари (шу жумладан эҳтиёт қисмларга ҳақ тўлаш харажатлари, таъмирлаш ишларини бажариш учун зарур бўлган сарфланадиган материалларга ҳақ тўлаш харажатлари ва таъмирлаш ишларини бажариш учун ҳақ тўлаш харажатлари).

16.5. Эҳтиёт қисмларга ҳақ тўлаш бўйича харажатлар ва ишламай қолишларни суғурта ҳодисаси юз берган жойда бартараф этиш учун зарур бўлган сарфланадиган ва ёнилғи-мойлаш материалларига ҳақ тўлаш бўйича харажатлар Суғурталовчи томонидан тўланмайди.

16.6. «Товар кўринишини йўқотиш» таваккалчилиги бўйича етказилган зарар миқдори эксперт ташкилотининг баҳоси асосида ҳисобланади.

16.7. Агар шикастланган автотранспорт воситасини таъмирлаш жараёнида суғурта ҳодисаси натижасида юзага келган яширин нуқсонлар аниқланса, суғурта қилдирувчи қўшимча суғурта товонини олишга ҳақли.

16.8. Бунинг учун Суғурталовчи ушбу нуқсонлар бартараф этилгунга қадар таъмирлаш ишларини тўхтатиб туриши, яширин нуқсонлар аниқланганлиги тўғрисида Суғурталовчини хабардор қилиши, унинг вакили томонидан ТСни кўздан кечириш жойи, санаси ва вақтини келишиб олиши ҳамда қўшимча суғурта товонини тўлаш тўғрисида Суғурталовчига ёзма ариза юбориши шарт.

Суғурта қилдирувчи томонидан ушбу бандда кўрсатилган мажбуриятларнинг бажарилмаслиги Суғурталовчига Суғурта қилдирувчига қўшимча суғурта товонини тўлашни рад этиш ҳуқуқини беради.

16.9. Агар кўздан кечириш натижасида аниқланган яширин нуқсонлар суғурта ҳодисаси юз бериши натижасида юзага келганлиги аниқланса, у ҳолда Суғурталовчи яширин нуқсонлар туфайли етказилган зарар миқдорини аниқлайди ва ушбу Қоидалар ҳамда Суғурта шартномасида белгиланган тартибда қўшимча суғурта товонини тўлайди.

16.10. Агар Суғурта қилдирувчи Суғурталовчи томонидан аниқланган зарар миқдоридан норози бўлса, у ҳолда Суғурта қилдирувчи ўз ҳисобидан қўшимча экспертиза ўтказишга ҳақли. Қўшимча экспертиза ўтказиш натижасида аниқланган зарар миқдори хусусида келишувга эришилмаган тақдирда, мазкур масаланинг ҳал этилиши Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда суд органларига кўриб чиқиш учун топширилади.

16.11. Суғурталовчининг розилиги билан Суғурта қилдирувчи мустақил авто-эксперт бюроси ёки баҳолаш фаолиятини амалга ошириш учун тегишли лицензияга эга бўлган ваколатли ташкилот (суд экспертизаси бюроси ва ҳ.к.) томонидан шикастланган ТВни кўздан кечиргандан сўнг тузилган калкулатсия бўйича тиклаш таъмири қийматини («тўлиқ нобуд бўлиш» ҳоллари бундан мустасно) суғурта суммаси доирасида қоплаш ҳуқуқига эга. Калькуляция ТВ ишлаб чиқарувчи завод томонидан кўзда тутилган таъмирлаш технологиясига ва шу жойда амалда бўлган таъмирлаш ишларининг ўртача бозор нархларига, шунингдек эҳтиёт қисмлар ва материаллар нархларига мувофиқ тузилади.

16.12. Калькуляция бўйича суғурта товонини тўлаш Суғурта қилдирувчининг ёзма аризаси асосида амалга оширилади. Мустақил эксперт хизматларига ҳақ тўлаш харажатлари Суғурта қилдирувчи зиммасида бўлади.

Калькуляция бўйича суғурта товонини тўлашда ушбу суғурта ҳодисаси бўйича зарарни тартибга солиш узил-кесил ҳисобланади, Суғурталовчи амалда амалга оширилган таъмирлаш қиймати ва калькуляция бўйича тиклаш таъмири суммаси ўртасидаги фарқ учун ҳеч қандай қўшимча тўловларни амалга оширмайди.

16.13. Барча ҳолларда суғурта товони суммаси суғурта ҳодисаси юз берган санада амалда бўлган тегишли таваккалчилик бўйича суғурта суммасидан ошиб кетиши мумкин эмас, мазкур Қоидаларнинг 16.19-бандида кўрсатилган ҳолатлар бундан мустасно.

16.14. Агар суғурта ҳодисаси юз берган санада амалда бўлган суғурта суммаси ХҚнинг суғурта қийматига тенг бўлса, у ҳолда суғурта товони етказилган зарар миқдорида, бироқ суғурта ҳодисаси юз берган санада амалда бўлган тегишли таваккалчилик бўйича суғурта суммасидан кўп бўлмаган миқдорда тўланади.

16.15. Агар суғурта ҳодисаси юз берган санада амалда бўлган суғурта суммаси суғурта шартномасида кўрсатилган суғурта қийматидан кам бўлса, у ҳолда етказилган зарарнинг фақат суғурта ҳодисаси юз берган санада амалда бўлган суғурта суммасининг суғурта қийматига нисбатига мутаносиб бўлган, бироқ суғурта ҳодисаси юз берган санада амалда бўлган тегишли таваккалчилик бўйича суғурта суммасидан кўп бўлмаган қисми қопланади.

16.16. Агар суғурта шартномасида бирон-бир таваккалчилик бўйича «Биринчи таваккалчилик бўйича» шarti билан суғурта товонини тўлаш назарда тутилган бўлса, у ҳолда ушбу Қоидаларнинг 16.14-банди қоидаи бундай таваккалчилик бўйича қўлланилмайди ва суғурта товони етказилган зарар миқдорида, бироқ суғурта ҳодисаси юз берган санада амалда бўлган суғурта суммасидан кўп бўлмаган миқдорда тўланади.

16.17. Агар ушбу Қоидаларнинг 16.14-бандига мувофиқ аниқланган зарар миқдори транспорт воситасининг суғурта қийматидан ошиб кетса, шикастланган транспорт воситасининг бундай ҳолати «конструктив ҳалокат» сифатида таснифланади. Бунда суғурта товони шикастланмаган деталлар, узеллар ва конструкция элементларининг қолдиқ қиймати чегириб ташланган ҳолда суғурта ҳодисаси юз берган санада амалда бўлган тегишли таваккалчилик бўйича суғурта суммаси миқдорида тўланади (агар суғурта шартномасида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса);

16.18. Ўғирланганлик ҳолатида суғурта товонини олишнинг зарурий шarti қуйидаги икки ҳаракатдан бирини амалга ошириш ҳисобланади:

16.18.1. Суғурталовчига суғурталанган ТВга бўлган мулк ҳуқуқидан Суғурталовчи фойдасига нотариал тасдиқланган воз кечишни тақдим этиш ва Суғурталовчига ТВни бекор қилиш ва маъмурий органларда ҳисобга қўйиш билан боғлиқ ҳаракатларни мулкдор номидан амалга ошириш ҳуқуқи учун ишончнома бериш.

16.18.2. Суғурта қилдирувчи ва Суғурталовчи ўртасида шартнома тузиш, унга мувофиқ Суғурта қилдирувчи Суғурталовчига суғурта товони тўланган суғурта товонининг суғурталовчи билан келишилган мустақил эксперт томонидан аниқланган суғурта товони аниқланган санадаги ҳақиқий қиймати миқдоридаги қисмини у аниқланган санадан бошлаб 30 кун ичида қайтариш мажбуриятини олади.

Агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, шикастланган транспорт воситасига бўлган мулк ҳуқуқининг Суғурталовчи фойдасига бекор қилинишини расмийлаштириш бўйича харажатлар суғурта товони билан қопланмайди.

16.19. Суғурта қилдирувчининг кўрилиши мумкин бўлган зарарни камайтириш бўйича оқилона ва мумкин бўлган чораларни кўриш мажбурияти билан боғлиқ харажатлари, улар бошқа зарарларни қоплаш билан бирга суғурта суммасидан ошиб кетиши мумкинлигидан қатъи назар, суғурта суммасининг суғурта қийматига нисбатига мутаносиб равишда қопланади.

Ушбу харажатлар, агар улар зарур бўлса ёки Суғурталовчининг кўрсатмаларини бажариш билан боғлиқ ҳолда амалга оширилган бўлса, ҳатто кўрилган чоралар муваффақиятсиз бўлган тақдирда ҳам қопланади.

16.20. Тўланиши лозим бўлган суғурта товони суммасидан франшиза суммаси ушлаб қолинади.

16.21. Агар суғурта ҳодисаси юз берган санада суғурталанган ТВга нисбатан шунга ўхшаш таваккалчиликлар бўйича бошқа суғурта шартномалари ҳам амал қилган бўлса, у ҳолда Суғурталовчи суғурта товонини ўзи тузган Суғурта шартномаси бўйича суғурта суммасининг Суғурта қилдирувчи томонидан тузилган барча суғурта шартномалари бўйича умумий суғурта суммасига нисбатига мутаносиб суммада тўлайди.

16.22. Агар суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) зарарларни қоплашни учинчи шахслардан олган бўлса, у ҳолда суғурталовчи фақат суғурта шартномаси шартлари бўйича тўланиши лозим бўлган сумма билан учинчи шахслардан олинган сумма ўртасидаги фарқни тўлайди. Суғурта қилдирувчи бундай товонни учинчи шахслардан олганлиги тўғрисида Суғурталовчини дарҳол хабардор қилиши шарт.

Ёзма тасдиқнома учинчи шахслардан зарарлар қопланган пайдан бошлаб 3 кун ичида Суғурталовчига юборилиши керак.

16.23. Ушбу Қоидаларга мувофиқ суғурта товонини тўлаш Томонлар ўртасидаги келишувга кўра қуйидагича амалга оширилиши мумкин:

- уни Суғурта қилдирувчининг (Наф олувчининг) ҳисоб рақамига ўтказиш йўли билан;
- Суғурта қилдирувчининг (Наф олувчининг) шахсий ҳисобварағига ўтказиш йўли билан.

16.24. Суғурта шартномасида суғурта товонини тўлашнинг бошқача тартиби назарда тутилиши мумкин, бунда Суғурталовчи суғурта ҳодисаси юз берганлиги фактини тан олган тақдирда Суғурта қилдирувчига Суғурталовчи ҳамкорлик тўғрисида шартнома тузган ТХСда таъмирлаш учун йўлланма беради.

16.25. Транспорт воситаси ўғирланганда Суғурталовчи Суғурта қилдирувчининг аризасига кўра 16.14-бандга мувофиқ аниқланадиган сумма доирасида суғурта товонини Суғурта қилдирувчи томонидан шунга ўхшаш транспорт воситаси сотиб олинганлиги учун ҳисоб-китобни тўлаш йўли билан тўлаш ҳуқуқига эга.

Транспорт воситаси конструктив тарзда нобуд бўлганда Суғурталовчи Суғурта қилдирувчининг аризасига кўра 16.14-бандга мувофиқ аниқланадиган сумма доирасида суғурта товонини Суғурта қилдирувчи томонидан шунга ўхшаш транспорт воситаси сотиб олинганлиги учун ҳисоб-китобни тўлаш йўли билан тўлаш ҳуқуқига эга.

16.26. Суғурта қилдирувчи Суғурталовчи билан ўхшаш ТВни танлашни келишиб олиши шарт. Ўхшаш ТВнинг маркаси, модели, ишлаб чиқарилган йили, комплектацияси, юрган масофаси, ранги, шунингдек бошқа белгилари тарафларнинг келишувига кўра мажбурий деб эътироф этилади.

16.27. Агар суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, суғурта тўлови суғурта ҳодисаси тўғрисида Далолатнома тузилгандан кейин 15 (ўн беш) кун ичида томонларнинг келишувига кўра Суғурталовчи томонидан Суғурта қилдирувчининг (Наф олувчининг) ҳисоб рақамига ёки шахсий ҳисобварағига пул маблағларини ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

17-бўлим. СУБРОГАЦИЯ

17.1. Суғурта қилдирувчининг (Наф олувчининг) етказилган зарар учун жавобгар шахсга нисбатан талаб қилиш ҳуқуқи тўланган сумма доирасида суғурта товонини тўлаган суғурталовчига ўтади.

17.2. Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) суғурта товонини олишда барча зарур ҳужжатларни Суғурталовчига топшириши ва Суғурталовчи томонидан суғурта ҳодисаси юз беришида

айбдор бўлган шахсга нисбатан қайта талаб қилиш ҳуқуқини амалга ошириш учун барча ҳаракатларни бажариши шарт.

17.3. Агар Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) суғурталовчи томонидан қопланган зарарлар учун жавобгар шахсга нисбатан ўзининг талаб қилиш ҳуқуқидан воз кечса ёки бу ҳуқуқни амалга ошириш Суғурта қилдирувчининг (Наф олувчининг) айби билан мумкин бўлмай қолса, Суғурталовчи суғурта товонини тўлиқ ёки тегишли қисмини тўлашдан озод қилинади ва ортиқча тўланган суғурта товони суммасини қайтаришни талаб қилишга ҳақли.

18-бўлим. ТОМОНЛАРНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ

18.1. Суғурта шартномаси бўйича ўз зиммасига олинган мажбуриятларни бажармаганлик ёки лозим даражада бажармаганлик учун томонлар Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларига мувофиқ жавоб берадилар.

18.2. Агар суғурта шартномаси тузилгандан кейин суғурта қилдирувчи суғурталовчига суғурта ҳодисаси юз бериши эҳтимолини аниқлаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган ҳолатлар тўғрисида била туриб ёлғон маълумотлар берганлиги аниқланса, суғурталовчи суғурта шартномасини ҳақиқий эмас деб топишни ва Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларида назарда тутилган оқибатларни қўллашни талаб қилишга ҳақли.

19-бўлим. ФОРС-МАЖОР

19.1. Томонлар форс-мажор ҳолатлари амал қиладиган даврда суғурта шартномаси бўйича ўз мажбуриятларини қисман ёки тўлиқ бажармаганлик учун жавобгар бўлмайдилар.

19.2. Форс-мажор ҳолатларига қуйидагилар киради: табиий ҳодисалар (зилзилалар, кўчкилар, довуллар, қурғоқчиликлар ва суғурта шартномасида назарда тутилмаган, санаб ўтилмаган бошқа табиий офатлар) ёки ижтимоий-иқтисодий ҳолатлар (ҳарбий ҳаракатлар, иш ташлашлар, қамаллар, давлат ташкилотларининг ва давлатлар ўртасидаги чекловчи ва тақиқловчи чоралар, шунингдек ҳукумат қарорлари ва бошқалар) туфайли юзага келган фавқулодда, олдини олиб бўлмайдиган ва мазкур шароитларда кутилмаган ҳолатлар, агар бу ҳолатлар суғурта шартномасининг бажарилишига бевосита таъсир кўрсатган бўлса.

19.3. Форс-мажор ҳолатлари юзага келганда ва тўхтаганда томонлар бир-бирларини ёзма равишда хабардор қиладилар.

19.4. Форс-мажор ҳолатлари юзага келган тақдирда, томонларнинг мажбуриятларни бажариш муддати форс-мажор ҳолатлари амал қиладиган вақтга мутаносиб равишда кечиктирилади.

20-бўлим. БОШҚА ШАРТЛАР

20.1. Суғурта шартномаси шартларини томонларнинг келишувига кўра ўзгартириш мумкин. Суғурта шартномасига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш зарурлиги тўғрисида суғурта қилдирувчи суғурталовчига оқилона муддатларда ёзма шаклда хабар қилиши шарт.

20.2. Суғурта шартномасига ўзгартиришлар киритиш тўғрисидаги келишув суғурта шартномаси билан бир хил шаклда тузилади.

20.3. Суғурта шартномаси томонларнинг келишувига кўра Қўшимча битим тузиш ва тегишли суғурта мукофотини тўлаш йўли билан узайтирилиши мумкин.

20.4. Суғурта шартномаси, агар унинг амал қилиш даврида у тузилган пайтда шахс (Суғурта қилдирувчи) фуқаролик муомала лаёқатига эга бўлмаганлиги ёки чекланган фуқаролик муомала лаёқатига эга бўлганлиги ёхуд у ўз ҳаракатларининг аҳамиятини тушунмаганлиги маълум бўлиб қолса, шартнома тузилган пайтдан бошлаб ҳақиқий эмас деб ҳисобланади.

20.5. Суғурталовчи потенциал мижозларнинг эҳтиёжларига қараб, шунингдек бошқа мақсадларда суғуртанинг ушбу классификация бўйича Қоидаларни ишлаб чиқиш ва жорий этишга ёки Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларига зид бўлмаган, ушбу Қоидалар қоидаларидан фарқ қиладиган шартларда Суғурта шартномасини тузишга ҳақлидир.

20.6. Суғурта шартномаси ушбу Қоидалар қоидаларидан жиддий фарқ қиладиган шартларда тузилган тақдирда, тузилган суғурта шартномаси шартлари қўлланилади.

20.7. Суғурта шартномаси ва ушбу Қоидаларда баён этилмаган барча масалалар бўйича томонлар Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларига амал қиладилар.

21-бўлим. НИЗОЛАРНИ КЎРИБ ЧИҚИШ ТАРТИБИ

21.1. Ушбу суғуртадан келиб чиқадиган барча низолар ва келишмовчиликлар томонларнинг музокаралари йўли билан, келишувга эришилмаган тақдирда эса Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида назарда тутилган тартибда ҳал этилади.

ИЛОВАЛАР

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚҚнинг (умумий суғурта тармоғининг 3-класси) ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш Қоидаларига
1-илова.

**Умумий суғурта тармоғининг 3-класси бўйича тариф ставкаларининг ҳисоб-китоби
Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш**

Ушбу бўлимда Р орқали нетто-мукофот миқдорини белгилаймиз. Нетто-суғурта мукофоти миқдори ҳар чорақда бир марта, зарурат туғилганда эса ундан кўпроқ частота билан ҳисобланади (аниқланади), брутто-мукофот ҳисоб-китоби эса 8-бўлимда тавсифланган методика бўйича амалга оширилади.

Нетто-ставка қийматини аниқлаш учун Z орқали тасодифий миқдор – зарар суммасини белгилаймиз, унда нетто-ставка қиймати тасодифий миқдордан иборат қандайдир $P=H(Z)$ оператори кўринишида бўлади, уни қуйидаги кўринишда ифодалаш қулай (аксарият амалий ҳолатларда бундай ифодалаш самарали ҳисобланади):

$$P=E(Z)+V(Z),$$

бу ерда:

$E(Z)$ – ўртача хавфнинг (рискнинг) қандайдир баҳоси (соф риск мукофоти),

$V(Z)$ – асосан Z рискининг волатиллигига (ўзгарувчанлигига), ушбу суғурта классига бўйича захира суммасига ва Суғурталовчининг риск сиёсатига боғлиқ бўлган юклама.

Хусусан, соф риск мукофоти баҳоси сифатида тарихий маълумотлар бўйича ўртача арифметик қиймат, $V(Z)$ эса – ўртача квадратик четланиш баҳосининг муайян функцияси сифатида танланса, биз Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан 30.11.2007 й. № СБ 16-02-32/415 билан тасдиқланган «Умумий суғурта ва ҳаётни суғурта қилиш тармоқларида суғурта тарифларини ҳисоблаш бўйича услубий кўрсатмалар»да келтирилган нетто-мукофот баҳосига мос келадиган баҳони оламиз. Анча умумий ҳолатда, риск вақт бўйича ўзгариш тенденциясига эга бўлганда, регрессион таҳлил воситаларидан, шунингдек дисперсион ва факторли статистик таҳлил методларидан фойдаланиш анча аниқ баҳоларни беради.

Мавжуд маълумотлар сифатли хулосалар олиш учун етарли бўлмаган тақдирда, қуйидагилардан фойдаланилади:

- Юқорида қайд этилган «Услубий кўрсатмалар»нинг 3-параграфидаги тавсиялар;
- Транспорт воситалари (ТВ) шикастланиш эҳтимолининг қуйи баҳолари (муайян ҳудуддаги ЙТХ ва жабрланган ТВлар сонининг рўйхатга олинган умумий ТВлар сонига нисбати сифатида);
- Зарар суммасининг қуйи баҳоси сифатида франшиза миқдори, юқори баҳоси сифатида – суғурта суммаси, кутилаётган зарар суммаси ва вариация баҳолари эса имитацион моделлаштириш (Монте-Карло) методи ёрдамида олинади;
- Робаст баҳолаш методлари ва юқорида тавсифланган ёндашувлар комбинацияси.

Қарор қабул қилишда танловнинг асосий принципи суғурта операциясининг ҳам Суғурта қилдирувчи, ҳам Суғурталовчи учун иқтисодий мақсадга мувофиқлиги ҳисобланади.

1-жадвал.

3-Класс бўйича суғурта операцияларининг хавфлилигига таъсир этувчи энг муҳим омиллар

Юридик шахслар учун асосий омиллар — транспортдан фойдаланиш интенсивлиги ва хусусияти			
Статус	Критик хавф омиллари	Хавф эҳтимоли	Умумий шарт: Ҳайдовчилар сони
Резидент	Фойдаланиш мақсади (Такси, Курьер, Ижара)	Тижорий мақсадларда фойдаланилганда, доимий ҳаракатда бўлганлиги сабабли ИТХ хавфи 5-10 бараварга ошади	Чекланган: Ҳайдовчиларнинг белгиланган штати
	Ҳайдовчилар сони (Мультидрайв)	Агар автомобилдан фойдаланиш чекланмаган бўлса («чекловсиз»), транспорт воситасининг сақланиши учун шахсий масъулият пасаяди	Чекланмаган: Смена ҳаракати, юқори ротация
Норезидент	Ҳаракат географияси (Трансчегаравийлик)	Мамлакат ташқарисига чиқиш зарарни баҳолашни ва чет элда таъмирлашни ташкил этишни қийинлаштиради (юқори харажатлар)	Чекланган: Тайинланган экспедиторлар
	Ҳужжатларнинг ҳақиқийлиги ва муддатлари	Суғурта муддатининг виза ёки вақтинчалик рўйхатдан ўтиш муддатига мос келмаслиги тўловларни амалга оширишда ҳуқуқий хавфларни келтириб чиқаради	Чекланмаган: Филиалнинг исталган ходимига рухсат
Жисмоний шахслар учун асосий омиллар — инсон омили ва ҳайдовчилик тажрибаси			
Статус	Критик хавф омиллари	Хавф эҳтимоли	Умумий шарт: Ҳайдовчилар сони
Резидент	Ёши ва ҳайдовчилик стажи	Статистикага кўра, 22 ёшгача бўлган ва стажи 3 йилгача бўлган ёш ҳайдовчилар энг юқори хавф гуруҳига киради	Чекланган: Фақат эгаси ёки оила аъзолари
	Автомобилнинг ишлаб чиқарилган йили	Эски автомобилларда техник носозликлар эҳтимоли юқори ва оригинал эҳтиёт қисмларни топиш қийинроқ	Чекланмаган: Ҳайдовчилик гувоҳномаси бўлган исталган шахс
Норезидент	Маҳаллий муҳитга мослашиш	Ҳайдовчилик маданияти ва менталитетидаги фарқлар нотаниш йўл кесишмаларида кўпинча хатоларга олиб келади	Чекланган: Шахсий бошқарув
	Ҳужжатларнинг амал қилиш муддати (Виза/Рўйхатдан ўтиш)	Суғурта муддатининг қонуний яшаш муддати билан мос келмаслиги тўлов жараёнида юридик мураккабликларни келтириб чиқаради	Чекланмаган: Учинчи шахсларга (меҳмонлар, ҳамкасблар) рухсат

* Объектни сюрвейерлик текширувидан ўтказиш натижасида аниқланадиган рискка мойиллик даражаси, зарарлар тарихи, суғурта шартлари, қўшимча қопламалар ва франшиза миқдорига қараб, ўртача ставкага нисбатан 0,04 дан 5,5 гача бўлган чегараларда тузатиш коэффициентлари қўлланилади.

Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш қоидаларига**2-илова**

«EUROASIA INSURANCE» ҚК АЖ

(умумий суғурта тармоғининг 3-класси)

ЕР УСТИ ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИ СУВУРТА ҚИЛИШ ШАРТНОМАСИ НАМУНАСИ**Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш бўйича**_____ -сонли ШАРТНОМА¹

_____ ш. _____ 20__ йил.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК, 30.06.2022 йилда берилган № 031333-сонли лицензия асосида фаолият юритувчи, бундан буён «Суғурталовчи» деб аталувчи, Бошқарув раиси _____ номидан, Устав асосида иш юритувчи, бир томондан, ва _____, бундан буён «Суғурта қилдирувчи» деб аталувчи, _____ номидан, _____ асосида иш юритувчи, иккинчи томондан, биргаликда «Томонлар», алоҳида ҳолда эса «Томон» деб аталувчилар, мазкур Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш шартномасини (бундан буён «Шартнома» ёки «мазкур Шартнома» деб аталади) қуйидагилар тўғрисида туздилар:

1- БЎЛИМ. ШАРТНОМА ПРЕДМЕТИ

Суғурталовчи, ушбу Суғурта шартномасида назарда тутилган ва/ёки қўшимча равишда келишилган шартлар (индоссаментлар), истиснолар ва иловаларга мувофиқ, суғурта ҳодисаси юз берганда, Суғурталовчига зарарни қуйида кўрсатилган тартиб ва ҳажмда қоплаш мажбуриятини олади. Бу мажбурият Суғурталовчи суғурта мукофотини шартномада белгиланган миқдор ва муддатларда тўлаш мажбуриятини олиши, шунингдек, Суғурталовчига тақдим этилган Сўровнома-анкетадаги (Шартномага 1-илова) маълумотларнинг ҳақиқийлигини тасдиқлаши асосида юзага келади.

2- БЎЛИМ. ТАЪРИФЛАР

Агар бошқа ҳолатлар алоҳида келишиб олинмаган бўлса, ушбу суғурта Шартномасида қўлланиладиган қуйидаги терминлар (тушунчалар) қуйидаги маъноларни англатади:

2.1. Суғурта полиси — ушбу суғурта Шартномаси тузилганлиги фактини ва Суғурталовчининг суғурта товонини тўлаш бўйича мажбуриятлари кучга кирганлигини тасдиқловчи, Суғурта қилдирувчига суғурта мукофоти ёки унинг биринчи қисми тўланганидан кейин бериладиган (электрон) ҳужжат.

2.2. Суғурта суммаси — ушбу суғурта Шартномаси билан белгиланадиган, Суғурталовчининг ушбу суғурта Шартномаси бўйича Суғурта қилдирувчи олдидаги мажбуриятларининг чекланган ҳажмини ифодаловчи пул маблағлари суммаси.

2.3. Суғурта мукофоти — Суғурта қилдирувчи ушбу суғурта Шартномасида белгиланган тартибда ва муддатларда Суғурталовчига тўлаши шарт бўлган суғурта учун тўлов.

2.4. Суғурта товони — ушбу суғурта Шартномасида назарда тутилган суғурта ҳодисаси юз берганда Суғурта қилдирувчига етказилган зарарни (зиённи) қоплаш учун суғурта суммаси доирасида тўланадиган пул маблағлари суммаси.

2.5. Наф олувчи — ушбу Шартнома бўйича суғурта тўловларини олиш учун Суғурта қилдирувчи томонидан тайинланган жисмоний ёки юридик шахс.

2.6. Ҳайдовчи — ҳайдаш ҳуқуқини берувчи ҳайдовчилик гувоҳномасига эга бўлган ва суғурталанган ТВнинг мулкдори ҳисобланган ёки автомобиль мулкдорининг суғурталанган ТВни бошқариш учун ёзма рухсатига (ишончномасига) эга бўлган шахс.

Мазкур Шартнома шартларига мувофиқ, суғуртага топширилаётган транспорт воситасининг эгаси учинчи шахслар олдидаги ўз фуқаролик жавобгарлигини (ТВЭФЖМСҚ бўйича) суғурта қилиши шарт.

¹ Суғурталовчи ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш шартномаси намунаси асосида, ушбу намунадан фарқ қилувчи ер усти транспорт воситаларини суғурта қилишнинг муайян шартномаларини ишлаб чиқишга ҳақли.

Мазкур Шартнома шартларига мувофиқ, суғуртага топшириладиган транспорт воситасининг эгаси учинчи шахслар олдидagi ўз фуқаролик жавобгарлигини (ТВЭФЖМСҚ бўйича) суғурта қилиши шарт.

2.7. Транспорт воситалари (кейинги ўринларда — ТВ) — ишлаб чиқарувчи завод комплектациясидаги, йўловчиларни, йўловчиларнинг ҳамроҳлигидаги бағажни ва юкларни ташиш учун мўлжалланган, двигател билан жиҳозланган енгил автомобиллар, юк автомобиллари, автобуслар, троллейбуслар, трамвайлар, мототранспортлар, тракторлар, ўз юрар машина ва механизмлар ва бошқалар, темир йўл ҳаракатланувчи таркиби бундан мустасно, шунингдек тиркамалар (ярим тиркамалар ва роспусклар).

2.8. Суғурталанган ТВ — ушбу суғурта Шартномаси тузилган транспорт воситаси.

2.9. Қўшимча жиҳозлар — ТВнинг завод комплектациясига кирмайдиган, ТВга доимий равишда ўрнатилган механизмлар, қурилмалар, мосламалар, асбоблар ва бошқа жиҳозлар.

2.10. Ўғирликка қарши қурилма (ЎҚҚ) — ишчи (ёқилган) ҳолатда махсус воситаларни қўллагандан ТВни олиб қочиш (ўғирлаш) имконини бермайдиган ёки ТВ билан амалга ошириладиган рухсатсиз ҳаракатлар ҳақида сигнал берувчи механик ёки электрон қурилма.

2.11. Суғурталанган ТВдаги бағаж — ТВ ичида бўлган маданий-маиший мақсаддаги буюмлар ва шахсий буюмлар.

2.12. Франшиза — етказилган зарарнинг миқдори маълум бир ҳажмдан ошмаган тақдирда, ушбу зарар суғурта ҳодисаси деб тан олинмаслиги сабабли Суғурталовчининг ҳар қандай тўловлардан озод этилиши. Франшиза суғурта суммасига нисбатан фоизда ёки қатъий суммада белгиланиши мумкин ҳамда шартли ва шартсиз турларга бўлинади. Шартли франшизада Суғурталовчи миқдори франшизадан ошмайдиган зарар учун жавобгарликдан озод этилади. Шартсиз франшизада Суғурталовчининг жавобгарлиги зарар миқдоридан франшизани чегириб ташлаган ҳолда белгиланади.

2.13. Суғурта даври — ушбу Шартнома амал қиладиган вақт оралиғи. Суғурталовчи Суғурта полисида кўрсатилган суғурта даври мобайнида юз берган суғурта ҳодисалари бўйича мажбуриятларни ўз зиммасига олади.

ТВ видеофиксацияси — суғурта объектини мониторинг қилиш (кўздан кечириш) мақсадида, **суғурта шартномаси тузиладиган вақтда** Суғурталовчининг мобил иловаси ёки веб-сайти орқали суғурта объектини 360° форматда тасвирга олиш жараёнидир.

Суғурталовчининг мобил иловаси орқали техник муаммолар сабабли видеофиксацияни амалга ошириш имкони бўлмаган тақдирда, мижоз Суғурталовчининг вакиллари **1147 рақами** (Мижозларни қўллаб-қувватлаш маркази) орқали мурожаат қилади ва юзага келган муаммо ҳақида хабар беради. Сўнгра Суғурталовчининг кўрсатмаларига амал қилган ҳолда, ТВнинг фото ва видеофиксациясини Суғурталовчининг **info@eai.uz** манзилидаги расмий электрон почтасига юборади.

Агар юридик шахснинг бир нечта транспорт воситаси суғурталанаётган бўлса, ТВ мониторинги ҳар бир суғурталанган ТВ учун алоҳида амалга оширилади. Суғурталовчининг суғурта полиси бўйича жавобгарлиги видеофиксация Суғурталовчининг масъул ходими томонидан тасдиқланганидан кейин кучга киради ва қабул қилинган деб ҳисобланади, шундан сўнг суғурта жавобгарлиги амал қиладиган деб ҳисобланади. **ТВ видеофиксацияси**, шунингдек, **суғурта ҳодисаси юз берган вақтда** ҳам амалга оширилиши шарт.

2.14. Суғурта ҳудуди — суғурта Шартномасида кўрсатилган, ТВга суғурта ҳимояси тақдим этиладиган аниқ ҳудуд.

3- БЎЛИМ. СУГУРТА ҲОДИСАСИ

3.1. Суғурта ҳодисаси — ушбу Суғурта шартномасида назарда тутилган, Суғурта даврида юз берган ва натижасида Суғурталовчининг Суғурталанувчига (Наф олувчига) суғурта тўловини амалга ошириш мажбурияти юзага келадиган ҳақиқатда содир бўлган воқеадир. Ушбу шартномага мувофиқ қуйидагилар суғурта ҳодисаси деб тан олинади:

3.1.1. Қуйидагилар натижасида юз берган ТВнинг нобуд бўлиши ёки шикастланиши: а) йўл-транспорт ҳодисаси (кейинги ўринларда — ЙТХ) — суғурталанган ТВ билан йўл ҳаракати

иштирокчиси сифатида содир бўлган (тўқнашув, афдалириш, тушиб кетиш, урилиб кетиш ва бошқалар) ва унинг иштирокида, суғурталанган ТВ ҳаракатланаётган ёки ҳаракатланмаётганлигидан қатъи назар, моддий зарар етказилган воқеани англатади;

б) ёнғин — назорат қилиб бўлмайдиган ёниш ва аланга ўчоғидан ташқарига тарқалиш билан кечадиган очиқ аланга шаклидаги ёнғинни англатади. Суғурталанган ТВнинг электр жиҳозларидаги қисқа туташув ёки двигатель ичидаги ёниш натижасида юзага келган иссиқлик таъсири, агар улар келтириб чиқарган аланга кейинчалик тарқалмаса, ёнғин сифатида қаралмайди;

в) портлаш — портлаш деганда газ ва буғларнинг кенгайишига асосланган босим кучининг вайрон қилувчи намоён бўлиши (беқарор тизимнинг жуда тез кимёвий реакцияси) тушунилади. Бунда ёнғинлар чиқиши мумкин. Суғурта товонини тўлаш масаласи суғурталанган ТВнинг ёнғин натижасида нобуд бўлиши ва/ёки шикастланишидаги каби ҳал этилади;

г) буюмларнинг урилиши — ҳар қандай буюмларнинг суғурталанган ТВга урилиши ёки тушишини англатади, бунинг натижасида шикастланиш етказилган ва суғурталанган ТВ нобуд бўлган (жумладан, олд ойна ва/ёки эшик ойналарининг шикастланиши);

д) табиий офатлар — суғурталанган ТВга моддий зарар етказиши мумкин бўлган ҳалокатли табиий ҳодисалар ва жараёнлар (зилзилалар, вулқон отилиши, сув тошқинлари, тўфонлар, цунамилар, селлар ва бошқалар).

3.1.2. Қуйидагилар натижасида юз берган ТВни олиб қочиш:

а) транспорт воситасини олиб қочиш — суғурталанган ТВни талон-торож қилиш мақсадисиз қонунга ҳилоф равишда эгаллаб олиш;

б) ўғирлик — суғурталанган ТВни ёки унинг жиҳозларини, қисмларини ва/ёки бутловчи қисмига кирувчи эҳтиёт қисмларини қулфлонадиган қулфлар ва элементларни бузиб очиш йўли билан яширин талон-торож қилиш;

в) талончилик — суғурталанган ТВни ёки унинг жиҳозларини, қисмларини ва/ёки бутловчи қисмига кирувчи эҳтиёт қисмларини қулфлонадиган қулфлар ва элементларни бузиб очиш йўли билан очикдан-очиқ талон-торож қилиш;

г) босқинчилик — суғурталанган ТВни ёки унинг жиҳозларини, қисмларини ва/ёки бутловчи қисмига кирувчи эҳтиёт қисмларини талон-торож қилиш мақсадида ҳаёт ва соғлиқ учун хавфли бўлган зўрлик ишлатган ҳолда ёки шундай зўрлик ишлатиш билан қўрқитиб ҳужум қилиш.

3.1.3. Ушбу суғурта Шартномасининг ажралмас қисми ҳисобланган сўровнома-аризада санаб ўтилган хавфлар натижасида юз берган қўшимча жиҳозларнинг **нобуд бўлиши ёки шикастланиши**.

4- БЎЛИМ. СУВУРТА ҲОДИСАСИДАН ИСТИСНОЛАР

4.1. Қуйидагилар натижасида содир бўлган воқеалар суғурта ҳодисаси деб тан олинмайди:

а) ТВнинг табиий эскириши, шу жумладан унинг алоҳида деталлари ва узеллари;

б) ТВнинг товар кўринишини йўқотиши ва ишлаб чиқарувчи заводнинг ишлаб чиқариш браки;

в) йўл қопламасининг нотекислиги ёки ёмон ҳолати, ўткир буюмлар устидан юриш натижасида шиналарнинг шикастланиши, агар бу шикастланиш ТВнинг шикастланиши ёки нобуд бўлишига олиб келмаган бўлса;

г) Суғурталанувчининг ТВни эҳтимолий ўзгартириш ва/ёки такомиллаштириш билан боғлиқ харажатлари.

4.2. Ушбу Суғурта шартномаси бўйича қуйидагилар натижасида содир бўлган воқеалар ҳам суғурта ҳодисаси деб тан олинмайди:

а) Суғурталанувчи ёки тасарруфида суғурталанган ТВ бўлган унинг ҳайдовчисининг суғурта ҳодисаси юз беришига қаратилган қасддан қилган ҳаракатлари, Суғурталанувчининг ўз фуқаролик бурчини бажариши ёки Суғурталанувчи ёхуд учинчи шахсларнинг ҳаёти, соғлиғи, шаъни ва кадр-қимматини ҳимоя қилиши билан боғлиқ ҳаракатлар бундан мустасно;

- б) Суғурталанувчи томонидан ижарага, лизингга ёки ёллаб олинган ҳар қандай мулкка (Суғурталанувчининг суғурталанган ТВси бундан мустасно) ёки ТВ ичида бўлган мулкка, шунингдек суғурталанган ТВга юкланаётган ёки ундан туширилаётган мулкка етказилган ҳар қандай зарар;
- в) Суғурталанувчи ёки унинг ҳайдовчиси томонидан суғурталанган ТВни тегишли тоифадаги ҳайдовчилик гувоҳномасисиз бошқариши;
- г) Суғурталанувчи ёки унинг ҳайдовчиси томонидан суғурталанган ТВдан ҳайдашни ўргатиш мақсадида ёки мусобақа ва синовларда қатнашиш учун фойдаланилиши;
- д) агар суғурталанган ТВ ҳайдовчиси суғурта ҳодисаси жойидан яширинган бўлса ёки тиббий кўриқдан (экспертизадан) ўтишдан бош тортган бўлса, шунингдек, агар суғурталанган ТВ суғурта ҳодисаси жойидан яширинган бўлса-ю, лекин кейинчалик аниқланган бўлса;
- е) суғурталанган ТВда ташилаётган йўловчиларнинг умумий сони ёки юкнинг тўлиқ вазни ишлаб чиқарувчи завод томонидан белгиланган миқдордан ошиб кетганда;
- ж) Суғурталанувчи ёки унинг ҳайдовчиси томонидан суғурталанган ТВни мастлик (алкогол, токсик ва/ёки гиёҳвандлик) ҳолатида бошқариши;
- з) ёнғин хавфсизлиги қоидаларини, тез ёнувчан ва портловчи моддалар ҳамда буюмларни сақлаш ва ташиш қоидаларини бузиш;
- и) суғурталанган ТВдан ушбу Шартномада кўрсатилган географик чегаралардан ташқарида фойдаланиш;
- к) темир йўл кесишмаларидан ўтиш қоидаларини, светофорнинг қизил чироғига ўтиш ёки белгиланган йўналишга қарши ҳаракатланиш қоидаларини бузиш;
- л) ҳарбий босқинчилик ҳаракатлари, ҳарбий ҳаракатлар (уруш эълон қилинган-қилинмаганидан қатъи назар), фуқаролар уруши;
- м) исёнлар, оммавий тартибсизликлар, иш ташлашлар;
- н) шахс ёки шахслар гуруҳи томонидан содир этилган террористик актлар;
- о) Ўзбекистон Республикасининг ваколатли органи томонидан амалга ошириладиган Суғурталанувчининг мол-мулкни, шу жумладан ТВни мажбурий бегоналаштириш натижасида мулкдан доимий ёки вақтинча маҳрум бўлиш;
- п) ҳар қандай ядро ёқилғисидан ёки радиоактив чиқиндилардан ёки ядро ёқилғисининг ёнишидан келиб чиқадиган ионлаштирувчи радиация ёки радиоактив ифлосланиш;
- р) бирор-бир объект, реактор ёки бошқа ядровий компонентнинг радиоактив, токсик, портловчи ва бошқа хавфли хусусиятлари;
- с) радиоактив нурланиш принципи асосида ишлайдиган ҳар қандай уруш қуроли.

(Суғурта шартномасининг мазкур бўлимида (суғурта турига қараб) юзага келиши Суғурталовчининг суғурта товонини тўлаш мажбуриятини келтириб чиқарадиган қўшимча хатарлар ҳамда бундай мажбуриятни келтириб чиқармайдиган суғурта ҳодисасидан қўшимча истиснолар назарда тутилиши мумкин).

5- БЎЛИМ. СУҒУРТА СУММАСИ ВА СУҒУРТА МУКОФОТИ

5.1. Ушбу Шартнома бўйича суғурта суммаси _____ ташкил этади.

(сумма рақамлар ва сўз билан)

5.2. Ушбу Шартнома бўйича суғурта мукофоти _____ ташкил этади.

(сумма рақамлар ва сўз билан)

5.3. Суғурта мукофоти томонлар ушбу Шартномани имзолаганидан кейин 5 (беш) банк куни ичида бир йўла тўланади.

(Суғурта мукофоти босқичма-босқич тўланиши шартли билан, 5.3-банд қуйидаги таҳрирда баён этилади: Суғурта мукофоти Суғурта қилдирувчи томонидан ҳар чоракда тенг улушларда, лекин ҳар бир жорий чорак тугашидан камида беш кун олдин тўланади. Биринчи тўлов ушбу Шартнома

томонлар тарафидан имзоланган кундан бошлаб 5 (беш) банк кун ичида амалга оширилиши лозим. Тўлов муддати 15 (ўн беш) банк кунидан ортиқ вақтга кечиктирилган тақдирда, Суғурталовчининг мажбуриятлари навбатдаги суғурта мукофоти Суғурталовчининг банк ҳисобварағига келиб тушгунига қадар тўхтатилади. Агар суғурта ҳодисаси кўрсатилган ўн беш кунлик муддат ичида содир бўлса, Суғурталовчи тўловни суғурта мукофотининг тўланган қисмига мутаносиб равишда, муддати ўтган суғурта тўловини чегириб ташлаган ҳолда амалга оширади).

5.4. Суғурта даври мобайнида суғурта ҳодисалари юз бермаса ва Шартнома янги муддатга қайта тузилганда, базавий ставка _____% га пасайтирилади.

Агар суғурта даврида Суғурталанувчининг айби билан суғурта ҳодисаси юз берган бўлса, Шартнома қайта тузилаётганда тариф ставкасига _____% миқдоридаги устама қўлланилади.

5.5. Ушбу Шартномага нисбатан ҳар бир зарар бўйича ва/ёки ҳар бир суғурта ҳодисаси натижасида юзага келган барча зарарлар бўйича _____ франшиза

(шартли, шартсиз)

_____ миқдорида қўлланилади.

(сумма рақамлар ва сўз билан)

(Суғурта шартномасининг мазкур бўлимида ушбу Шартноманинг 3-бўлимида кўрсатилган алоҳида хатарлар бўйича қоплаш лимитлари белгиланиши мумкин)

6- БЎЛИМ. СУВУРТА ШАРТНОМАСИНИНГ КУЧГА КИРИШИ ВА АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ

6.1. Ушбу Шартнома тарафлар томонидан имзоланган пайтдан бошлаб кучга киради, башарти Суғурта қилдирувчи томонидан ушбу Шартноманинг 5.2-бандида кўрсатилган суғурта мукофоти ўз вақтида тўланган бўлса ва Суғурта полисида кўрсатилган суғурта даври тугайдиган санагача амал қилади.

6.2. Суғурта мукофоти ўз вақтида тўланмаган тақдирда, Суғурталовчининг ушбу Шартнома бўйича мажбуриятлари суғурта мукофоти Суғурталовчининг банк ҳисоб-рақамига келиб тушган пайтдан бошлаб кучга киради.

6.3. Суғурта мукофоти тўлови Суғурта қилдирувчи томонидан қуйидаги усуллар орқали амалга оширилиши мумкин:

а) суғурта Шартномаси имзоланган санадан бошлаб _____ банк кун ичида Суғурталовчининг банк ҳисоб-рақамига нақд пулсиз ўтказиш йўли билан;

б) суғурта Шартномаси тузилган кун ичида Ўзбекистон Республикасининг ваколатли банклари бўлимларига нақд пул маблағларини киритиш йўли билан;

в) Суғурталовчининг суғурта агентига нақд пул маблағларини тўлаш йўли билан.

Суғурта мукофоти тўланган кун деб пул маблағлари Суғурталовчининг банк ҳисоб-рақамига келиб тушган кун ҳисобланади.

6.4. Суғурта полиси (ушбу Шартномага 2-илова) Суғурталовчининг банк ҳисоб-рақамига суғурта мукофоти ўтказиш йўли билан келиб тушганидан кейин 3 кун ичида ёки суғурта мукофоти электрон тўловлар орқали тўланган кун ичида Суғурта қилдирувчига берилади.

7- БЎЛИМ. ТАРАФЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

7.1. Суғурта қилдирувчининг мажбуриятлари:

а) суғурта мукофотларини ушбу суғурта Шартномасида белгиланган тартибда ва муддатларда тўлаш;

б) ушбу суғурта Шартномаси амал қилиш даврида, суғурта ҳодисаси юз бериши хавфи даражасининг ошишига сезиларли таъсир кўрсатиши мумкин бўлган, ушбу суғурта Шартномасини тузиш вақтида маълум қилинган ҳолатлардаги ўзига маълум бўлган сезиларли ўзгаришлар ҳақида Суғурталовчига зудлик билан хабар бериш; Ушбу суғурта Шартномасида (Суғурта полисида) аниқ кўрсатилган ўзгаришлар сезиларли деб тан олинади;

в) юзага келган шароитда эҳтимолий зарарларни камайтириш учун оқилона ва имкони мавжуд бўлган чораларни кўриш; Бундай чораларни кўраётганда Суғурта қилдирувчи Суғурталовчининг кўрсатмаларига (агар бундай кўрсатмалар берилган бўлса), шунингдек ТВ ишлаб чиқарувчи заводнинг тавсияларига амал қилиши шарт;

г) Суғурталовчининг розилигисиз жиҳозларни демонтаж қилиш ёки ТВни таъмирлаш бўйича ҳеч қандай ишларни бошламаслик, бундай ишлар ҳайдовчи ва/ёки йўловчилар хавфсизлигини таъминлаш зарурати ёки ваколатли органларнинг буйруқ ва фармойишларини бажариш билан боғлиқ бўлган ҳоллар бундан мустасно;

д) Суғурталовчи билан ТВни кўздан кечириш жойи, санаси ва вақтини келишиб олиш; Агар суғурта ҳодисаси юз бериши натижасида ТВ фойдаланиш тақиқланган ва/ёки техник жиҳатдан имконсиз бўлган шикастланишлар олган бўлса, кўздан кечириш жойини Суғурта қилдирувчи белгилайди;

е) ТВни кўздан кечиришда иштирок этиш;

ж) суғурта ҳодисаси юз берганда унинг содир бўлганлиги ҳақида Суғурталовчини зудлик билан ёзма равишда хабардор қилиш;

з) суғурта ҳодисаси юз берганда суғурта тўлови тўғрисидаги талабни кўриб чиқиш учун Суғурталовчига барча ҳужжатларни тақдим этиш;

и) ТВни техник соз ҳолатда сақлаш ва фойдаланиш.

7.2. Суғурта қилдирувчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

а) ушбу суғурта Шартномаси амал қилиш даврида Суғурталовчини бу ҳақда ёзма равишда хабардор қилган ҳолда Наф олувчини алмаштириш;

б) Суғурталовчи билан келишилган ҳолда ушбу суғурта Шартномаси шартларига ўзгартиришлар киритиш;

в) Суғурта қилдирувчи, шунингдек, исталган вақтда ушбу суғурта Шартномасидан воз кечиш ҳуқуқига эга, агар воз кечиш пайтига келиб суғурта ҳодисаси юз бериши эҳтимоли йўқолмаган бўлса;

г) суғурта ҳодисаси юз берганда Суғурталовчидан ушбу суғурта Шартномаси бўйича қабул қилинган мажбуриятларнинг бажарилишини талаб қилиш;

д) ўз ҳисобидан қўшимча экспертиза ўтказиш;

е) Суғурта қилдирувчи — жисмоний шахс вафот этган тақдирда ёки Суғурта қилдирувчи — юридик шахс Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида назарда тутилган тартибда тугатилганда, Суғурталовчига ушбу суғурта Шартномасини қайта расмийлаштириш тўғрисидаги таклиф билан мурожаат қилиш;

ж) ушбу суғурта Шартномасининг бутун амал қилиш муддати давомида суғурта масалалари бўйича Суғурталовчининг маслаҳатларини олиш;

з) Суғурта полиси йўқотилган тақдирда, белгиланган тартибда унинг дубликатини олиш.

7.3. Суғурталовчининг мажбуриятлари:

а) суғурта мукофоти ёки унинг биринчи қисми тўланганидан кейин беш кундан кечиктирмай Суғурта қилдирувчига (Наф олувчига) Суғурта полисини топшириш;

б) суғурта ҳодисаси юз берганда Суғурта қилдирувчига (Наф олувчига) ушбу суғурта Шартномасида белгиланган тартибда ва муддатларда суғурта товонини тўлаш; в) суғурта товонини тўлашни рад этиш тўғрисида Суғурта қилдирувчини рад этиш сабабларини асослаган ҳолда ёзма равишда хабардор қилиш;

г) Суғурта қилдирувчидан барча зарур ҳужжатлар олинган санадан бошлаб 10 иш кунигача бўлган муддатда суғурта ҳодисаси тўғрисидаги Далолатномани тасдиқлаш;

д) ушбу суғурта Шартномаси амал қилиш даврида Суғурта қилдирувчидан олинган маълумотларнинг махфийлигига риоя қилиш, Суғурталовчи Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ давлат органларига маълумот тақдим этиши шарт бўлган ҳоллар бундан мустасно.

7.4. Суғурталовчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

- а) Суғурта қилдирувчидан (Наф олувчидан) ушбу суғурта Шартномаси бўйича мажбуриятларни бажаришни талаб қилиш;
- б) суғурта ҳодисаси юз бериши эҳтимолини камайтиришга қаратилган олдини олиш чоратadbирларини ўтказиш;
- в) суғурта ҳодисаси юз бериши хавфи даражасини тавсифловчи қўшимча ҳужжатларни талаб қилиш; Ушбу суғурта Шартномаси амал қилиш даврида хавф даражаси ўзгарган тақдирда, суғурта мукофотининг миқдори ўзгарган ҳолатларга қараб ошириш ёки камайтириш томонига қайта кўриб чиқилиши мумкин;
- г) Суғурта қилдирувчи томонидан хабар қилинган маълумотларни, шунингдек, Суғурта қилдирувчи томонидан ушбу суғурта Шартномаси шартларининг бажарилишини текшириш;
- д) агар зарар етказилиши муносабати билан Суғурта қилдирувчига нисбатан тергов ёки суд текшируви тайинланган бўлса, ушбу текширув тугагунга қадар суғурта товонини тўлашни кечиктириш;
- е) суғурта тўловини тўлашни рад этиш, агар Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи):
- юз берган суғурта ҳодисаси ҳақида Суғурталовчини ушбу суғурта Шартномасида белгиланган муддатларда ўз вақтида хабардор қилмаган бўлса;
 - суғурта ҳодисасини аниқлаш, шунингдек, ушбу ҳодисанинг келиб чиққан натижа билан сабабий боғланишини аниқлаш учун зарур бўлган ҳужжат ва маълумотларни тақдим этмаган бўлса ёки била туриб ёлғон далилларни тақдим этган бўлса;
- ж) хавфнинг ошишига олиб келувчи ҳолатлар ҳақида хабардор қилинганда, ушбу суғурта Шартномаси шартларини ўзгартиришни ёки **қўшимча суғурта мукофоти тўланишини талаб қилиш**; Агар Суғурта қилдирувчи ушбу суғурта Шартномаси шартларини ўзгартиришга ёки суғурта мукофотини қўшимча тўлашга эътироз билдирса, Суғурталовчи Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида назарда тутилган тартибда суғурта Шартномасини бекор қилишни талаб қилишга ҳақли;
- з) Суғурта қилдирувчи томонидан ушбу Шартноманинг 7.1 (б) бандида кўрсатилган мажбурият бажарилмаган тақдирда, суғурта Шартномасини бекор қилишни ва Шартноманинг бекор қилиниши натижасида етказилган зарарларни қоплашни талаб қилиш;
- и) ушбу Шартнома амал қилиш даврида Суғурта қилдирувчига суғурта масалалари бўйича маслаҳатлар бериш.

7.5. Ушбу Шартноманинг Наф олувчи фойдасига тузилиши Суғурта қилдирувчини Шартнома бўйича мажбуриятларни бажаришдан озод этмайди, башарти ушбу Шартномада бошқача ҳолат назарда тутилмаган бўлса ёки Суғурта қилдирувчининг мажбуриятлари Шартнома фойдасига тузилган шахс томонидан бажарилган бўлса.

(Суғурта шартномасининг мазкур бўлимида томонларнинг бошқа ҳуқуқ ва мажбуриятлари ҳам кўзда тутилиши мумкин)

8- БЎЛИМ. СУВУРТА ТАЛАБЛАРИНИ КЎРИБ ЧИҚИШ

8.1. Ушбу суғурта Шартномаси доирасида Суғурталовчига нисбатан бирон-бир талабни асослаши мумкин бўлган ҳодиса юз берганда, Суғурта қилдирувчи қуйидагиларга мажбур:

8.1.1. Ҳодиса содир бўлган вақтдан бошлаб 72 соатдан кечиктирмай, ҳодиса жойи ва вақтини аниқ кўрсатган ҳолда телефон орқали ва/ёки исталган мавжуд усул билан Суғурталовчини ёки унинг вакилини тегишли равишда хабардор қилиш;

8.1.2. Ҳодиса ҳақида зудлик билан ваколатли органларга (ДЙҲХХ, Ёнғин хавфсизлиги хизмати (кейинги ўринларда — ЁХХ), ИИБ ва бошқалар) хабар бериш ҳамда ҳодиса жойида албатта баённома ёки маъмурий далолатнома тузиш;

Изоҳ: ДЙҲХХга мурожаат қилишнинг объектив имконияти бўлмаганда, гувоҳлар ва ҳодиса иштирокчиларининг фамилияси, исми, отасининг исми ҳамда яшаш манзилларини кўрсатган ҳолда уларнинг ёзма кўрсатмаларини олишга йўл қўйилади.

8.1.3. 5 (беш) календарь куни ичида, Суғурталовчига ушбу Шартномага 3-иловага мувофиқ ҳодисанинг сабаблари ва ҳолатлари баён этилган хабарномани ёзма равишда (шахсан, телеграф, факс ёки бошқалар орқали) юбориш;

8.1.4. Суғурталовчига қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиш:

8.1.4.1. ТВ нобуд бўлганда (йўқ бўлганда) ёки шикастланганда:

а) суғурта ҳодисаси юз бериши ҳолатларини текширишга ваколатли тегишли органларнинг маълумотномаси нусхаси, хусусан:

Шартноманинг 3.1.1 (а, в, г) кичик бандларида кўрсатилган хавфлар натижасида суғурталанган ТВ нобуд бўлганда ёки шикастланганда — ДЙҲХХ органларидан;

Шартноманинг 3.1.1 (б) кичик бандида кўрсатилган хавф натижасида суғурталанган ТВ нобуд бўлганда ёки шикастланганда — Ёнгин хавфсизлиги хизмати органларидан;

агар ТВ 3.1.1(д) кичик бандида кўрсатилган хавф натижасида шикастланган бўлса — атроф-муҳит ҳолати устидан назорат ва текширувни амалга оширувчи давлат органидан тегишли ҳудудда табиий офатлар юз бергани фактини тасдиқловчи тегишли ҳужжатларни олиш;

б) Суғурта қилдирувчи ҳайдовчисининг суд-тиббий экспертиза хулосаси нусхаси;

в) ТВ рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки ТВ техник паспорти нусхаси, ТВЭФЖМС полиси нусхаси;

г) ҳайдовчилик гувоҳномаси нусхаси;

д) агар ТВ Ўзбекистон Республикаси ҳудудига қайтариб олиб чиқиб кетиш мажбурияти билан олиб кирилган бўлса, юк божхона декларацияси нусхаси;

е) йўлланма варақаси, ишончнома ёки мулкдор номидан ТВга эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ёки уни тасарруф этиш ҳуқуқини берувчи бошқа ҳужжат нусхаси;

ё) агар ТВ ижара шартномаси асосида ишлатилаётган бўлса, ижара шартномаси нусхаси;

ж) ТВ сотиб олинганлигини тасдиқловчи олди-сотди шартномаси ёки ҳисоб-маълумотнома нусхаси;

з) шикастланган ТВни кўздан кечириш учун Суғурталовчига тақдим этиш ёки тиклаш ишлари бошлангунга қадар ТВнинг барча шикастланган қисмларини фотосуратга ёки видеотасвирга олиш;

и) техник хизмат кўрсатиш станциясининг (ТХКС) масъул шахси имзоси ва муҳри билан тасдиқланган, ТВни тиклаш учун зарур бўлган барча ишлар, эҳтиёт қисмлар ва материаллар рўйхати кўрсатилган наряд-буюртмалар/калькуляциялар нусхаси;

й) суғурта товонини олиш учун Суғурта қилдирувчи баҳолаш фаолиятини амалга ошириш учун лицензияга эга мустақил баҳолаш ташкилоти томонидан тайёрланган зарарни баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботнинг аслини тақдим этиши шарт;

к) тақдим этилган маълумотларнинг ҳаққонийлигига шубҳа туғилганда, Суғурталовчи бошқа баҳолаш ташкилотида ёки ЎзР Адлия вазирлиги ҳузуридаги Х. Сулаймонова номидаги Республика суд экспертизаси марказида такрорий мустақил баҳолашни ўтказишга ҳақли;

«Суғурталовчиларда мажбурий ва ихтиёрий суғурта шартномаси бўйича мулкка етказилган зарар учун суғурта товони тўлаш мажбурияти юзага келган тақдирда, биринчи навбатда мажбурий суғурта (ТВЭФЖМС) шартномаси бўйича суғурта товони тўланади, мулкка етказилган зарарнинг тўланмаган қисми эса ихтиёрий суғурта шартномаси бўйича қопланади. Бунда ихтиёрий суғурта объекти транспорт воситаси эмас, балки транспорт воситаси эгасининг фуқаролик жавобгарлиги бўлиши керак ва мажбурий ҳамда ихтиёрий суғурта бўйича тўланадиган суғурта товонининг умумий суммаси жабрланувчининг мулкига етказилган ҳақиқий зарардан ошиб кетиши мумкин эмас», ЎзР ВМнинг 141-сонли қарори шартларига мувофиқ.

8.1.4.2. ТВ ёки унинг агрегатлари, деталлари, тизимлари, узеллари, қурилмалари ва/ёки конструкция элементлари ўғирланганда, шунингдек, ушбу Шартноманинг 3.1.2-бандида кўрсатилган хавфлар натижасида ТВ нобуд бўлганда ёки шикастланганда:

- а) суғурта ҳодисаси юз бериши ҳолатларини текширишга ваколатли ИИБ тергов органларининг маълумотномаси нусхаси;
- б) ТВ рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки ТВ техник паспорти нусхаси (агар суғурталанган ТВ билан бирга ўғирланмаган бўлса);
- в) ҳайдовчилик гувоҳномаси нусхаси (агар суғурталанган ТВ билан бирга ўғирланмаган бўлса);
- г) агар ТВ Ўзбекистон Республикаси ҳудудига қайтариб олиб чиқиб кетиш мажбурияти билан олиб кирилган бўлса, юк божхона декларацияси нусхаси;
- д) йўлланма варақаси, ишончнома ёки мулкдор номидан ТВга эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ёки уни тасарруф этиш ҳуқуқини берувчи бошқа ҳужжат нусхаси;
- е) агар ТВ ижара шартномаси асосида ишлатилаётган бўлса, ижара шартномаси нусхаси;
- ё) ТВ сотиб олинганлигини тасдиқловчи олди-сотди шартномаси ёки ҳисоб-маълумотнома нусхаси;
- ж) суғурта товонини олиш учун Суғурта қилдирувчи баҳолаш фаолиятини амалга ошириш учун лицензияга эга мустақил баҳолаш ташкилоти томонидан тайёрланган зарарни баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботнинг аслини тақдим этиши шарт.

8.2. Барча ҳолатларда Суғурта қилдирувчи 8.1.4-бандда кўрсатилган ва қуйидаги маълумотларни ўз ичига олган ҳужжатларни олиши шарт:

- тегишли ҳужжат берилган шахснинг фамилияси, исми, отасининг исми;
- суғурта ҳодисасининг санаси, вақти ва жойи;
- суғурта ҳодисаси натижасида шикастланган ТВ (транспорт воситаси) тавсифи (маркаси, давлат рўйхатидан ўтказиш рақами, двигатель рақами, кузов рақами), ташқи кўздан кечириш натижасида аниқланган ТВ шикастланишларининг хусусияти, шунингдек ушбу шикастланишларнинг жойлашган жойи;
- суғурта ҳодисасининг бошқа иштирокчиларининг фамилияси, исми, отасининг исми ва рўйхатдан ўтган манзили (мазкур Шартноманинг 3.1.1-банди (а, в, г) кичик бандларида кўрсатилган хавфлар натижасида ТВнинг йўқ бўлиши ёки шикастланиши содир бўлган тақдирда);
- ҳуқуқбузарлик учун маъмурий ёки бошқа жавобгарликка тортиладиган шахснинг фамилияси, исми, отасининг исми ва рўйхатдан ўтган манзили (мазкур Шартноманинг 3.1.1-банди (а, в, г) кичик бандларида кўрсатилган хавфлар натижасида ТВнинг йўқ бўлиши ёки шикастланиши содир бўлган тақдирда);
- жиноят ишини қўзғатиш ёки жиноят ишини қўзғатишни рад этиш тўғрисидаги маълумот (мазкур Шартноманинг 3.1.2-бандида кўрсатилган хавфлар натижасида ТВнинг йўқ бўлиши ёки шикастланиши содир бўлган тақдирда);
- тегишли ҳужжатни берган шахснинг лавозими, фамилияси ва исми-шарифининг бош ҳарфлари (инициаллари).

8.3. Агар муайян ҳолатларни инобатга олган ҳолда, қўшимча ҳужжатларнинг йўқлиги суғурта ҳодисаси содир бўлганлиги фактини аниқлаш ва зарар миқдорини белгилаш имконини бермаса, Суғурталовчи Суғурта қилдирувчидан қўшимча ҳужжатларни талаб қилишга ҳақли.

8.4. Содир бўлган суғурта ҳодисаси бўйича тақдим этилган ҳужжатлар асосида, Суғурталовчи томонидан 10 (ўн) банк куни ичида ушбу ҳодисани суғурта ҳодисаси деб тан олиш ёки тан олмаслик тўғрисида қарор қабул қилинади. Суғурталовчи томонидан ушбу ҳодиса суғурта ҳодисаси деб тан олинганда, тўланиши лозим бўлган суғурта товони суммаси белгиланади ва бу суғурта ҳодисаси тўғрисидаги далолатномада қайд этилади.

9- БЎЛИМ. СУВУРТА ТОВОНИНИ ТЎЛАШ ТАРТИБИ

9.1. Суғурта товони қуйидагича тўланади:

9.1.1. ТВ нобуд бўлганда (йўқ бўлганда) ёки ўғирланганда:

- а) франшиза чегирилган ҳолда, суғурта суммаси миқдорида;
- б) ТВни худди шу марка, модель ва модификациядаги, шунингдек, техник ҳолати бўйича мос келадиган ТВга алмаштириш.

9.1.2. ТВ шикастланганда:

- а) лицензияга эга баҳолаш ташкилоти томонидан берилган зарарни баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботнинг асли ёки ТХКС (техник хизмат кўрсатиш станцияси)нинг нуқсонлар далолатномаси;
- б) Суғурталовчи, шунингдек, суғурта ҳодисаси натижасида юзага келган ва ТХКС томонидан ҳужжат билан тасдиқланган, ТВни таъмирлаш жараёнида аниқланган яширин шикастланишларни бартараф этиш билан боғлиқ Суғурта қилдирувчининг харажатларини, ТВ учун белгиланган суғурта суммасининг 5 (беш) фоизи миқдорида қоплайди.

Изоҳ:

Бунинг учун Суғурта қилдирувчи яширин шикастланишлар бартараф этилгунга қадар таъмирлаш ишларини тўхтатиб туриши, Суғурталовчини улар аниқлангани ҳақида хабардор қилиши, унинг вакили томонидан ТВни кўздан кечириш жойи, санаси ва вақтини келишиб олиши ҳамда Суғурталовчига қўшимча суғурта товони тўлаш тўғрисида ёзма ариза юбориши шарт. Агар кўздан кечириш натижасида аниқланган яширин шикастланишлар суғурта ҳодисаси юз бериши натижасида юзага келгани аниқланса, у ҳолда Суғурталовчи яширин шикастланишлар туфайли етказилган зарар миқдорини белгилайди ва қўшимча суғурта товони тўловини амалга оширади. Суғурта қилдирувчи томонидан ушбу изоҳда баён этилган мажбуриятларнинг бажарилмаслиги Суғурталовчига Суғурта қилдирувчига қўшимча суғурта товонини тўлашни рад этиш ҳуқуқини беради.

9.2. ТВнинг шикастланишини қоплаш учун Суғурталовчи томонидан амалга оширилган ҳар бир тўлов, агар Суғурта қилдирувчи томонидан суғурта суммасини тиклаш учун қўшимча суғурта мукофоти тўланмаса, суғурта суммасини ушбу тўлов суммасига камайтиради.

9.3. Суғурталовчи томонидан 3-бўлимнинг 3.1-бандига мувофиқ ҳар қандай суғурталанган ТВ бўйича суғурта суммаси миқдорида суғурта товони тўланганидан сўнг, ушбу ТВга ва/ёки унинг қолдиқларига бўлган мулк ҳуқуқи Суғурталовчига ўтади.

Агар Суғурта қилдирувчи ТВни ўз ихтиёрида қолдиришни истаса, Суғурталовчи суғурта товонини ТВнинг қолдиқ қийматини чегириб ташлаган ҳолда тўлайди.

9.4. Суғурта тўлови суғурта ҳодисаси тўғрисидаги далолатнома тузилганидан кейин 10 кун ичида, Суғурталовчи томонидан пул маблағларини Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчининг ҳисоб-рақамига ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

9.5. Суғурталовчи суғурта товонини (суғурта суммасини) тўлашни рад этиш ҳуқуқига эга, агар Суғурта қилдирувчи ва/ёки Наф олувчи:

- а) ушбу Шартноманинг 8-бўлими 8.1.1 ва 8.1.3-бандларига мувофиқ суғурта ҳодисаси юз бергани ҳақида Суғурталовчини ўз вақтида хабардор қилмаган бўлса;
- б) ушбу Шартноманинг 8-бўлими 8.1.4-бандига мувофиқ суғурта ҳодисаси билан боғлиқ зарур ҳужжатларни тақдим этмаган бўлса;
- в) алдаш мақсадида зарарни қоплаш тўғрисида талаблар қўйса; г) талабни амалга ошириш учун ёлғон маълумотларни хабар қилса ёки улардан фойдаланса; д) ушбу Шартномадан фойда олиш учун алдов воситалари ёки усулларини қўлласса.

(Танланган суғурта қопламасига қараб, суғурта шартномасининг ушбу бўлимида суғурта тўловини амалга оширишнинг бошқа (қўшимча) шартлари назарда тутилиши мумкин).

10- БЎЛИМ. ШАРТНОМАНИ БЕКОР ҚИЛИШ ВА ТЎХТАТИШ

10.1. Ушбу суғурта Шартномаси исталган вақтда тарафлардан бирининг ёзма аризасига биноан бекор қилиниши мумкин, башарти бу ҳақда бекор қилишнинг тахмин қилинаётган муддатидан

камида 30 (ўттиз) кун олдин эълон қилинса, Шартноманинг бекор қилиниши учинчи шахснинг манфаатларига дахл қилган ҳоллар бундан мустасно.

Ушбу суғурта Шартномасининг бекор қилиниши учинчи шахснинг манфаатларига дахл қилганда, унинг ёзма розилиги талаб қилинади.

10.2. Суғурта қилдирувчининг Суғурталовчи томонидан ўз мажбуриятларининг бузилиши билан боғлиқ бўлган ушбу суғурта Шартномасини муддатидан олдин бекор қилиш тўғрисидаги талаби билан, тўланган суғурта мукофоти тўлиқ ҳажмда қайтарилиши лозим. Акс ҳолда, суғурта мукофоти суғуртанинг ўтмаган даври учун Суғурталовчи томонидан амалга оширилган харажатларни суғурта мукофотининг 10% миқдорида чегириб ташлаган ҳолда қайтарилади.

10.3. Суғурталовчининг Суғурта қилдирувчи томонидан ўз мажбуриятларининг бузилиши билан боғлиқ бўлган ушбу суғурта Шартномасини муддатидан олдин бекор қилиш тўғрисидаги талаби билан, тўланган суғурта мукофоти қайтарилмайди.

10.4. Ушбу суғурта Шартномаси қуйидаги ҳолларда тўхтатилади:

- а) амал қилиш муддати тугаганда;
- б) Суғурталовчи томонидан Суғурта қилдирувчи олдидаги мажбуриятлар тўлиқ ҳажмда бажарилганда;
- в) Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида назарда тутилган бошқа ҳолларда.

11- БЎЛИМ. СУБРОГАЦИЯ

11.1. Суғурта товонини тўлаган Суғурталовчига, тўланган сумма доирасида Суғурта қилдирувчининг (Наф олувчининг) зарар етказиш учун жавобгар шахсга нисбатан бўлган талаб ҳуқуқи ўтади.

11.2. Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) суғурта товонини олаётганда Суғурталовчига суғурта ҳодисаси юз беришида айбдор шахсга нисбатан регресс талаби ҳуқуқини амалга ошириш учун барча зарур ҳужжатларни топшириши ва барча ҳаракатларни амалга ошириши шарт.

11.3. Агар Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) Суғурталовчи томонидан қопланган зарарлар учун жавобгар шахсга нисбатан ўз талаб ҳуқуқидан воз кечса ёки ушбу ҳуқуқни амалга ошириш Суғурта қилдирувчининг (Наф олувчининг) айби билан имконсиз бўлиб қолса, Суғурталовчи суғурта товонини тўлашдан тўлиқ ёки тегишли қисмида озод этилади ва суғурта товонининг ортиқча тўланган суммасини қайтаришни талаб қилишга ҳақлидир.

12- БЎЛИМ. ТАРАФЛАРНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ

12.1. Ўз зиммасига олган мажбуриятларни бажармаганлик ёки лозим даражада бажармаганлик учун Тарафлар Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ жавобгарликка тортиладилар.

12.2. Суғурта мукофоти ўз вақтида тўланмаган тақдирда, Суғурталовчи Суғурта қилдирувчига ҳар бир кечиктирилган кун учун тўланмаган суғурта мукофоти (тўлови) суммасининг 0,1 фоизи миқдорида, лекин муддати ўтган сумманинг 30 фоизидан кўп бўлмаган миқдорда пеня ҳисоблашга ҳақли.

12.3. Суғурта қилдирувчига тегишли бўлган суғурта тўлови кечиктирилганда, Суғурталовчи Суғурта қилдирувчига ҳар бир кечиктирилган кун учун муддати ўтган сумманинг 0,1 фоизи миқдорида, лекин ушбу суғурта Шартномаси бўйича тўланиши лозим бўлган сумманинг 30 фоизидан кўп бўлмаган миқдорда пеня тўлайди.

12.4. Ушбу суғурта Шартномаси бўйича қабул қилинган мажбуриятларни бажаришдан асоссиз тўлиқ ёки қисман воз кечилганда, ўз мажбуриятларини бузган тараф иккинчи тарафга тўлашдан воз кечган ёки бўйин товлаган суммасининг 15 фоизи миқдорида жарима тўлайди.

13- БЎЛИМ. ФОРС-МАЖОР

13.1. Тарафлар форс-мажор ҳолатлари амал қилган даврда суғурта шартномаси бўйича ўз мажбуриятларини қисман ёки тўлиқ бажармаганлик учун жавобгарликка тортилмайдилар.

13.2. Форс-мажор ҳолатларига қуйидагилар киради: табиий ҳодисалар (зилзилалар, кўчкилар, тўфонлар, қурғоқчиликлар ва суғурта шартномасида назарда тутилмаган, санаб ўтилмаган бошқа

табиий офатлар) ёки ижтимоий-иқтисодий ҳолатлар (ҳарбий ҳаракатлар, иш ташлашлар, қамаллар, давлат ташкилотларининг ва давлатлар ўртасидаги чекловчи ва тақиқловчи чоралари, шунингдек ҳукумат қарорлари ва бошқалар) туфайли келиб чиққан, ушбу шароитларда фавқулодда, олдини олиб бўлмайдиган ва кутилмаган ҳолатлар, агар ушбу ҳолатлар суғурта шартномасининг ижро этилишига бевосита таъсир қилган бўлса.

13.3. Форс-мажор ҳолатлари юзага келганда ва тугаганда тарафлар бир-бирларини ёзма равишда хабардор қиладилар.

13.4. Форс-мажор ҳолатлари юзага келган тақдирда, тарафлар томонидан мажбуриятларни бажариш муддати форс-мажор ҳолатлари давом этган вақтга мутаносиб равишда кечиктирилади.

14-БЎЛИМ. НИЗОЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШ ТАРТИБИ

14.1. Ушбу суғуртадан келиб чиқадиган барча низо ва келишмовчиликлар тарафларнинг музокаралари йўли билан, келишувга эришилмаган тақдирда эса — Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида назарда тутилган тартибда ҳал этилади.

15-БЎЛИМ. БОШҚА ШАРТЛАР

15.1. Суғурталовчи ушбу суғурта Шартномаси бўйича мажбуриятларни фақат Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи томонидан ушбу суғурта Шартномаси шартларига, улар Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчининг ҳаракатларига тааллуқли бўлган даражада риоя этилганда ва бажарилганда ҳамда улар томонидан мажбуриятлар бажарилганда, шунингдек, агар Суғурта қилдирувчи томонидан Сўровнома-аризада тақдим этилган маълумотлар ҳаққоний ва ҳақиқатга мос бўлгандагина ўз зиммасига олади.

15.2. Икки ёки ундан ортиқ ТВ (транспорт воситаси) учун суғурта қопламаси тақдим этилганда, ушбу суғурта Шартномаси шартлари ҳар бир ТВга нисбатан алоҳида қўлланилади.

15.3. Суғурталовчи зарарлар ушбу суғурта Шартномаси билан қопланмаслиги тўғрисида ёзма равишда хабардор қилган барча ҳолатларда, аксини исботлаш мажбурияти Суғурта қилдирувчи зиммасига юкланади.

15.4. Суғурта қилдирувчининг ушбу суғурта Шартномасида белгиланган мажбуриятлари Наф олувчига ҳам тенг даражада тааллуқлидир.

15.5. Ушбу суғурта Шартномасига киритиладиган барча қўшимча ва ўзгартиришлар, шунингдек унинг муддатини узайтириш ёки тўхтатиш ёзма шаклда амалга оширилиши керак.

15.6. Тарафларнинг ушбу суғурта Шартномасида тавсифланмаган ўзаро муносабатлари Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилиги билан тартибга солинади.

15.7. Ушбу суғурта Шартномаси ҳар бир тарафда бир нусхадан сақланадиган ва бир хил юридик кучга эга бўлган 2 (икки) нусхада тузилган.

16-БЎЛИМ. ТОМОНЛАРНИНГ ЮРИДИК МАНЗИЛЛАРИ, РЕКВИЗИТЛАРИ ВА ИМЗОЛАРИ

СУҒУРТАЛОВЧИ	СУҒУРТА ҚИЛДИРУВЧИ
«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚҚ	
Манзил: Тошкент ш.,Абдулла Қодирий, 3А Банк: Ўзбекистон Миллий банкнинг «Саёҳат» филиали ҳ/р: 2021 4000 5039 6842 0001 МФО: 00450 ИНН: 202723160 Тел.: +998 71 207 91-93 Суғурталовчи номидан: _____	Манзил: _____ Банк: _____ ҳ/р: _____ МФО: _____ ИНН: _____ Тел: _____ Суғурта қилдирувчи номидан: _____
(имзо) м.ў.	(имзо) м.ў.

**Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш шартномаси намунасига
1-сонли илова**

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК суғурта компаниясига _____ дан
(Ариза берувчининг фамилияси, исми, отасининг исми тўлиқ)
паспорт серияси: ____ рақами: _____ берилган _____
" ____ " _____ 20 ____ й., яшаш манзили: _____

**Ер усти транспорт воситасини суғурта қилиш тўғрисидаги
АРИЗА – СЎРОВНОМА**

Сиздан «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш қоидаларида (Умумий суғурта соҳасининг 3-класси) кўзда тутилган шартлар асосида мен билан ер усти транспорт воситасини суғурта қилиш шартномасини тузишингизни сўрайман.

1. Транспорт воситасининг эгаси: _____
2. Транспорт воситасининг (ТВ) русуми: _____
3. Давлат рақами: _____
4. Идентификация рақами (VIN): _____
5. Шасси (рама) №: _____
6. Двигатель №: _____
7. ТВ ишлаб чиқарилган йили: _____
8. ТВ паспорти: _____
9. ТВ ранги: _____
10. ТВ босиб ўтган йўли (пробеги): _____
11. ТВ ижарага ёки прокатга бериладими: ҳа, йўқ (кераксизини ўчирилсин).
12. ТВ бўйича амалдаги суғурта шартномалари мавжудми: ҳа, йўқ (кераксизини ўчирилсин).
13. Илгари ТВ суғурта қилиш шартномалари тузилганми: ҳа, йўқ (кераксизини ўчирилсин).
14. Аввалги суғурталовчи: _____
(Суғурталовчининг тўлиқ номи)
15. Қандай хавфлар (рисклар) суғурта қилинган эди: _____
16. Илгари ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш шартномалари бўйича суғурта товони тўловлари амалга оширилганми: ҳа, йўқ (кераксизини ўчирилсин).
17. ТВ сақланадиган жой: гараж; қўриқланмайдиган ҳудуд; қўриқланадиган ҳудуд (кераксизини ўчирилсин).
18. Манзил: _____
19. Ўғирликка қарши тизимларнинг русуми ва моделлари: _____
20. Газ баллони ускунаси мавжудлиги: ҳа, йўқ (кераксизини ўчирилсин).
21. Транспорт воситасини бошқаришга рухсат берилган шахслар: _____
22. Ҳайдовчилик стажи _____
23. Суғурта қиймати: _____
24. Суғурта хавфлари (рисклари): _____
25. Қўшимча хавфлар (рисклар): _____
26. Франшиза: _____

27. Шартноманинг амал қилиш муддати: "___" _____ 20__ й. дан "___" _____ 20__ й. гача.

28. Қопланиш ҳудуди: _____

29. ТВнинг завод жиҳозлари:

- кондиционер: ҳа, йўқ (кераксизи ўчирилсин);
- электр ойна қўтаргичлар: сони _____;
- борт компьютери: ҳа, йўқ (кераксизи ўчирилсин);
- руль гидрокучайтиргичи: ҳа, йўқ (кераксизи ўчирилсин);
- иммобилайзер: ҳа, йўқ (кераксизи ўчирилсин);
- кўзгуларнинг электр юритмаси: ҳа, йўқ (кераксизи ўчирилсин);
- марказий қулф: ҳа, йўқ (кераксизи ўчирилсин);
- ўриндиқларни иситиш тизими: ҳа, йўқ (кераксизи ўчирилсин);
- люк: шишали, металл (кераксизи ўчирилсин);
- дисклар: енгил қотишмали, пўлат (кераксизи ўчирилсин);
- БУТ (КПП): автоматик, механик (кераксизи ўчирилсин);
- хавфсизлик ёстиқчаси: сони _____;
- ўғирликка қарши электрон сигнализация тизими: ҳа, йўқ (кераксизи ўчирилсин);
- салон қопламаси: чарм: сунъий, табиий, велюр, мато (кераксизи ўчирилсин);
- радиоаппаратура: радиоприёмник, магнитола, CD-плеер, антенна (кераксизи ўчирилсин).

30. Қўшимча жиҳозлар:

Номи: _____

Қиймати: _____

31. Автотранспорт _____ воситасининг _____ нуқсонлари:

сўровномада кўрсатилган маълумотлар ҳақиқий ва тўлиқ эканлигини тасдиқлайман. Шунингдек, «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш қоидаларини (Умумий суғурта соҳасининг 3-класси) олганимни ва суғурта шартларига рози эканлигимни тасдиқлайман. Бундан ташқари, суғурта даврида суғурталанган ТВ билан содир бўлган барча ўзгаришлар ҳақида хабар бериш мажбуриятини оламан.

(Ариза берувчининг имзоси)

"___" _____ 20__ й.

Ш.

Ариза _____ томонидан қабул қилинди ва "___" _____ 20__ й. куни № _____ билан журналда рўйхатга олинди.

(«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК ходимининг лавозими ва фамилияси)

**Ер усти транспорт воситаларини
суғурта қилиш шартномаси намунасига
1а-сонли Илова**

**«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК суғурта компаниясига
Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш учун
АРИЗА – АНКЕТА**

Ариза берувчининг номи _____
(Ариза берувчининг тўлиқ номи)

номидан _____, асосида иш юритувчи
(Ваколатли шахснинг Ф.И.Ш.)

_____, Сиздан «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК
(Устав, Низом, ишончнома, бошқа)

нинг Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш Қоидаларида (Умумий суғурта соҳасининг 3-класси) кўзда тутилган шартлар асосида ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш шартномасини тузишни сўрайди.

Ариза берувчининг реквизитлари

Юридик манзил: _____

Почта манзил: _____

Телефон: _____ e-mail: _____

Ариза берувчининг банк реквизитлари:

Банк: _____ х/р
_____ код

ИНН _____

Ариза берувчининг умумий тавсифи

Фаолият тури: _____

Ушбу фаолият тури билан шуғулланиш стажи _____ йил

Олдинги Суғурталовчи: _____
(Суғурталовчининг тўлиқ номи)

Қандай хавфлар (рисklar) суғурталанган эди: _____

Илгари Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш шартномалари бўйича суғурта товони тўловлари амалга оширилганми: ҳа, йўқ (кераксизини ўчирилсин).

Ариза берувчининг суғурта қилиш учун таклиф этилаётган транспорт воситалари ҳақида маълумотлар:

Маркаси ва Модели _____

Ишлаб чиқарилган йили _____

Ранги _____

Двигатель № _____

Кузов (шасси) № _____

Давлат рақами № _____

Қўшимча жиҳозлар _____

Суғурта қиймати: _____

Суғурта суммаси: _____

Ҳайдовчилар: _____

ЎҚҚ (ЎҚҚ - ўғирликка қарши қурилма) мавжудлиги _____

Транспорт воситаларини сақлаш шартлари

Манзил бўйича гаражда _____

Кўчада қолдирилади

24 соатлик қоровул назоратидаги тўсилган тураргоҳда қолдирилади

Бошқа – (қуйида батафсил тушунтиринг): _____

Суғурта шартлариУмумий суғурта суммаси: _____
(сумма сўз билан)Суғурта мукофоти: _____
(сумма сўз билан)

Суғурта мукофотини тўлаш тартиби: _____

Суғурта мукофотини тўлаш шакли: _____

Суғурта хавфлари (рисклари): _____

Қўшимча хавфлар (рисklar): _____

Франшиза _____

Шартноманинг амал қилиш муддати: 20__ йил " __ " _____ дан 20__ йил " __ " _____ гача.

Қопланиш ҳудуди _____

Мен ушбу Ариза-анкетада ва унга иловада келтирилган маълумотлар ҳақиқий ва тўлиқ эканлигини тасдиқлайман. Шунингдек, «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚҚнинг Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш қоидаларини (Умумий суғурта соҳасининг 3-класси) олганлигимни ва суғурта шартларига рози эканлигимни тасдиқлайман. Бундан ташқари, суғурта даврида суғурталанган ТВ(лар) билан юз берган барча ўзгаришлар ҳақида хабар бериш мажбуриятини оламан.

(Ариза берувчининг имзоси)

М.Ў.

г. _____

“ __ ” _____ 20__ йил.

_____ томонидан қабул қилинди ва 20__ йил “__” _____ куни №__ билан журналда рўйхатга олинди.

(«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚҚ ходимининг лавозими ва фамилияси)

Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш бўйича

№ ____ СУҒУРТА ПОЛИСИ

1. Суғурта қилдирувчининг фамилияси, исми, отасининг исми: _____
2. Наф олувчининг фамилияси, исми, отасининг исми: _____
3. ТВ ҳайдовчиси(лари)нинг фамилияси, исми, отасининг исми: _____
4. Суғурталанган ТВ:
маркаси _____,
ранги _____,
давлат рақами _____,
двигатель рақами _____,
шасси (рама) рақами _____
5. Суғурта ҳодисаси: _____

6. Суғурта суммаси: _____
7. Суғурта мукофоти: _____
8. Суғурта мукофотини тўлаш муддати: _____
9. Суғурта шартномасининг амал қилиш муддати: 20__ йил «_» _____ соат 00:00 дан
20__ йил «_» _____ соат 24:00 гача.
10. Қопланиш ҳудуди _____

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг 20__ йил «_» _____ даги №__ сонли ер усти
транспорт воситаларини суғурта қилиш шартномаси бўйича мажбуриятлари кучга кирди.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК раҳбари _____

М.П.

(Ф.И.Ш. имзо)

Полис берилган сана: «__» _____ 20__ йил.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК билан шошилинч алоқа телефони: **1147**

**Ер усти транспорт воситаларини
суғурта қилиш шартномаси намунасига
2а-сонли Илова**

Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш бўйича

№ ____ СУГУРТА ПОЛИСИ

1. Суғурта қилдирувчининг тўлиқ номи: _____
2. Суғурта қилдирувчининг почта манзили ва банк реквизитлари:

3. Суғурта ҳодисаси: _____

4. Ушбу Суғурта полиси бўйича _____ дона транспорт воситаси суғурталанган.
Суғурталанган транспорт воситалари рўйхати илова қилинади.
5. Умумий суғурта суммаси: _____
6. Суғурта мукофоти: _____
7. Суғурта мукофотини тўлаш муддати: _____
8. Суғурта шартномасининг амал қилиш муддати: 20__ йил «__» _____ соат 00:00 дан
20__ йил «__» _____ соат 24:00 гача.
9. Қопланиш ҳудуди _____

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг 20__ йил «__» _____ даги №__ сонли ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш шартномаси бўйича мажбуриятлари кучга кирди.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК раҳбари _____

М.П.

(Ф.И.Ш. имзо)

Полис берилган сана: «__» _____ 20__ йил.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК билан шошилиш алоқа телефони: **1147**

**Ер усти транспорт воситаларини
суғурта қилиш шартномаси намунасига
3-сонли Илова**

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК суғурта компаниясига _____ дан

(Суғурта қилдирувчининг тўлиқ фамилияси, исми, отасининг исми)

паспорт: серияси: _____ рақами: _____, 20__ йил «__» _____ да
_____ томонидан берилган, қуйидаги манзилда яшовчи:
_____ № _____ сонли Суғурта полиси (шартномаси),
20 йил «__» _____ даги.

Суғурта шартномасининг амал қилиш муддати: 20__ йил «__» _____ соат 00:00 дан
20__ йил «__» _____ соат 24:00 гача.

Суғурта суммаси: _____.

Суғурталанган транспорт воситаси билан содир бўлган ҳодиса ҳақида

АРИЗА

Сизга шуни маълум қиламанки, маркаси _____, ишлаб чиқарилган йили _____,
давлат рўйхатидан ўтказиш рақами _____ бўлган суғурталанган транспорт
воситаси билан суғурта ҳодисаси деб тан олинishi мумкин бўлган воқеа содир бўлди.

Ҳодисанинг сабаблари ва ҳолатлари тўғрисида қуйидагиларни маълум қиламан:

Ҳодиса санаси ва вақти: _____ Ҳодиса
содир бўлган жой манзили: _____
Транспорт воситасини бошқарган _____
Ҳодиса ҳақида _____ тумани ЙХХБ (ГАИ) органларига ва _____ га
хабар берилган. _____ томонидан 20__ йил «__» _____ даги № _____
сонли ЙТХ факти тўғрисида баённома тузилган.

Ҳодиса тафсилотлари:

Суғурталанган транспорт воситасига етказилган шикастланишлар транспорт воситаси
схемасида (х) белгиси билан кўрсатилган.

Суғурталанган транспорт воситасига етказилган шикастланишлар тавсифи:

Суғурталанган қўшимча жиҳозларга етказилган шикастланишлар тавсифи:

Зарар қандай бартараф этилиши керак: _____

Ҳодисанинг бошқа иштирокчилари: Ф.И.Ш. _____

т/в маркаси, модели _____

давлат рақами № _____

Харажатлар қанча суммага баҳоланмоқда:

суғурталанган транспорт воситаси бўйича: _____

суғурталанган қўшимча жиҳозлар бўйича: _____

Ушбу аризага қуйидагилар илова қилинади: _____

Мен томонимдан ушбу ҳодиса бўйича ҳақиқий ва менга маълум бўлган барча маълумотлар хабар қилинди.

Суғурта қилдирувчи номидан _____ «__» _____ 20__ йил.

(имзо)

Ариза _____ томонидан қабул қилинди ва 20__ йил «__» _____ куни № ____ билан журналда рўйхатга олинди.

(«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚҚ ходимининг лавозими ва фамилияси)

**Ер усти транспорт воситаларини
суғурта қилиш шартномаси намунасига
За-сонли Илова**

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК суғурта компаниясига _____ дан
(Суғурта қилдирувчининг тўлиқ номи)
Суғурта қилдирувчининг почта манзили ва банк реквизитлари _____

№ _____ сонли Суғурта полиси (шартномаси), 20__ йил «__» _____ даги. Суғурта шартномасининг амал қилиш муддати: 20__ йил «__» _____ соат 00:00 дан 20__ йил «__» _____ соат 24:00 гача.

Суғурталанган транспорт воситаси бўйича индивидуал суғурта суммаси: _____

Суғурталанган транспорт воситаси билан содир бўлган ҳодиса ҳақида

АРИЗА

Сизга шуни маълум қиламизки, маркаси _____, ишлаб чиқарилган йили _____, давлат рўйхатидан ўтказиш рақами _____ бўлган суғурталанган транспорт воситаси билан суғурта ҳодисаси деб тан олинishi мумкин бўлган воқеа содир бўлди. Ҳодисанинг сабаблари ва ҳолатлари тўғрисида қуйидагиларни маълум қиламан:

Ҳодиса санаси ва вақти: _____ Ҳодиса содир бўлган жой манзили: _____

Транспорт воситасини бошқарган _____

Ҳодиса ҳақида _____ тумани ЙҲХБ (ГАИ) органларига ва _____ га хабар берилган. _____ томонидан 20__ йил «__» _____ даги № _____ сонли ЙТҲ факти тўғрисида баённома тузилган.

Ҳодиса тафсилотлари: _____

Суғурталанган транспорт воситасига етказилган шикастланишлар транспорт воситаси схемасида (х) белгиси билан кўрсатилган.

Суғурталанган транспорт воситасига етказилган шикастланишлар тавсифи:

Суғурталанган қўшимча жиҳозларга етказилган шикастланишлар тавсифи: _____

Зарар қандай бартараф этилиши керак: _____

Ҳодисанинг бошқа иштирокчилари: Ф.И.Ш. _____ т/в
маркаси, модели _____

давлат рақами № _____

Суғурталанган транспорт воситаси бўйича харажатлар қанча суммага баҳоланмоқда:

суғурталанган қўшимча жиҳозлар бўйича _____

Ушбу аризага қуйидагилар илова қилинади: _____

Биз томонимиздан ушбу ҳодиса бўйича ҳақиқий ва бизга маълум бўлган барча маълумотлар хабар қилинди.

Суғурта қилдирувчи номидан _____ «__» _____ 20__ йил.
(имзо)

Ариза _____ томонидан қабул қилинди ва 20__ йил «__» _____ куни № ____
билан журналда рўйхатга олинди.

(«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК ходимининг лавозими ва фамилияси)

**Ер усти транспорт воситаларини
суғурта қилиш шартномаси намунасига
4-сонли Илова**

Суғурта ҳодисаси юз берганлиги тўғрисида

№__ ДАЛОЛАТНОМА

_____ ш. 20__ йил «__» _____

Биз, қуйида имзо чекувчилар, бир томондан «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК вакили _____, иккинчи томондан

(Лавозими, Ф.И.Ш.)

Суғурта қилдирувчи вакили _____,
(Суғурта қилдирувчи вакилининг Ф.И.Ш., паспорт маълумотлари)
ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш бўйича 20__ йил "__" _____ даги
№_____ сонли шартнома юзасидан қуйидагилар ҳақида ушбу Далолатномани туздик:

1. Маркаси _____, ишлаб чиқарилган йили _____, давлат
рўйхатидан ўтказиш рақами _____ бўлган суғурталанган транспорт воситаси
билан боғлиқ воқеа _____

(воқеа қаерда, қачон ва қандай ҳолатларда юз берганлигини кўрсатинг)

2. Ҳодиса натижасида суғурталанган транспорт воситаси _____

(суғурталанган транспорт воситасига етказилган шикастланишларни тавсифланг)

3. Суғурталанган транспорт воситасининг индивидуал суғурта суммаси:

4. уғурталанган транспорт воситаси бўйича илгари тўланган суғурта товони суммалари

5. Суғурта ҳодисаси юз беришига сабаб бўлган фактлар бўйича жиноят иши қўзғатилган ёки
суд жараёни бошланган: ҳа; йўқ (кераксизлиги ўчирилсин).

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК вакили _____
(Ф.И.Ш., имзо)

Суғурта қилдирувчи вакили _____
(Ф.И.Ш., имзо)

Ушбу далолатнома «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК томонидан кўриб чиқилди (20__ йил
«__» _____ даги № _____ сонли баённома (қарор)) ва суғурталанган транспорт воситаси
бўйича _____ миқдорида суғурта товонини
тўлаш; тўлашни рад этиш (кераксизлиги ўчирилсин) ҳақида қарор қабул қилинди.

Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш бўйича**№ ____ СУҒУРТА ПОЛИСИ**

Ушбу Суғурта полисига мувофиқ «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК суғурта ҳодисаси юз берганда «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш қоидалари (Умумий суғурта соҳасининг 3-класси) шартлари асосида суғурта тўловини амалга ошириш мажбуриятини олади.

1. Суғурта қилдирувчининг фамилияси, исми, отасининг исми: _____
2. Суғурталанган шахснинг фамилияси, исми, отасининг исми: _____
3. Наф олувчининг фамилияси, исми, отасининг исми: _____
4. Суғурта ҳодисаси: _____

5. Суғурта суммаси: _____
6. Суғурта мукофоти: _____
7. Суғурта мукофотини тўлаш муддати: _____
8. Ушбу Суғурта полисининг амал қилиш муддати: 20__ йил «__» _____ соат 00:00 дан 20 йил «__» _____ соат 24:00 гача.
9. «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг ушбу Суғурта полиси бўйича мажбуриятлари кучга кирди.

Суғурта қилдирувчи «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш қоидаларини (Умумий суғурта соҳасининг 3-класси) олди ва суғурта шартларига рози.

Суғурта қилдирувчи шартнома тузиш вақтида суғурталовчига маълум қилинган ҳолатларда суғурта хавфининг ортишига сезиларли даражада таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ўзига маълум бўлган муҳим ўзгаришлар ҳақида суғурталовчига зудлик билан хабар бериш мажбуриятини олади. Суғурта қилдирувчига топширилган «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг Ер усти транспорт воситаларини суғурта қилиш қоидаларида (Умумий суғурта соҳасининг 3-класси) кўрсатилган ўзгаришлар муҳим деб тан олинади.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК раҳбари _____

(Ф.И.Ш. имзо) М.Ў.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК билан шошилинч алоқа телефони: **1147**